Clubblad van Schaakvereniging **Promotie Zoetermeer**

de Promoot

jaargang **75** | nummer **1** | **oktober 2026**

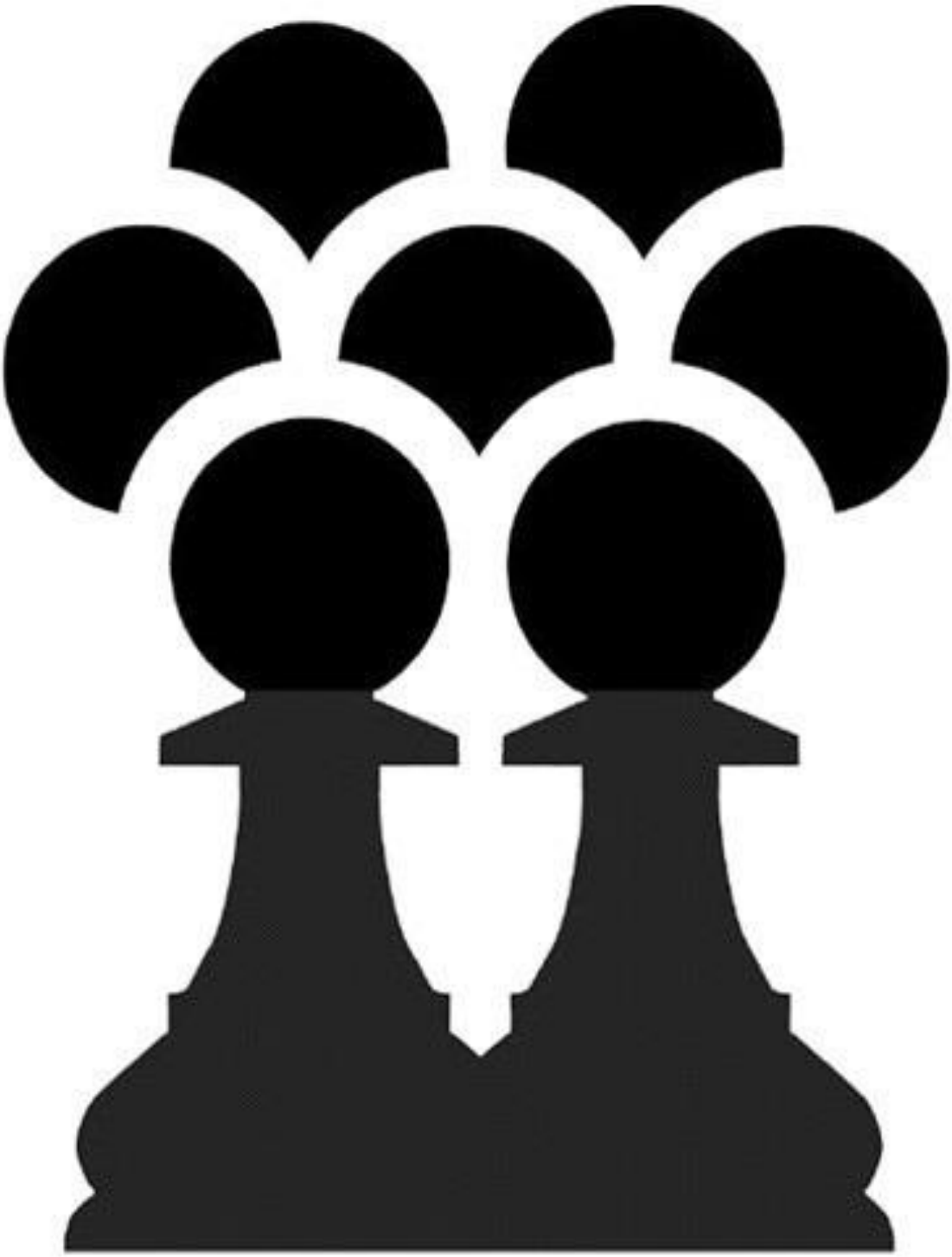

→ **www.svpromotie.nl** ←

DE PROMOOT
Clubblad van Schaakvereniging 'Promotie'

jaargang **75** | nummer **1** | **oktober 2026**

Schaakvereniging 'Promotie' – opgericht 6 oktober 1952	
Speelzaal:	**Buurthuis 't Span**: Sullivanlijn 31, Zoetermeer (wijk 28, Noordhove), 079 - 341 37 92
Website:	**www.svpromotie.nl**
Contributie:	senioren (vanaf 20 jr): € 172,- / studenten: € 88,- / alleen extern: € 84,- / dubbelleden: € 110,-
Donaties:	minimaal € 25,00
Bankrekening:	NL79 INGB 0002 4053 62, t.n.v. Schaakvereniging Promotie, Zoetermeer
Ereleden:	Jaap van den Berg, Gerhard Eggink, Hans Meijer, Manuel Nepveu, Gerard Swart, Jan Veldhuizen, Rob de Vries

bestuur	**naam**	**telefoon**	**e-mail**
voorzitter	P. van der Werve (Paul)	(06) 15 03 80 59	voorzitter.svpromotie@gmail.com
secretaris	N. Peerdeman (Nico)	(06) 36 19 07 24	secretaris.svpromotie@gmail.com
penningmeester	T.J.P. Morcus (Ton)	(06) 29 47 98 46	penningmeester.svpromotie@gmail.com
wedstrijdleider intern	M. Wichhart (Maarten)	(06) 24 85 91 19	wl.intern.svpromotie@gmail.com
wedstrijdleider extern	H. Ouwens (Bert)	(06) 15 03 80 88	wl.extern.svpromotie@gmail.com
algemeen adjunct	*< vacature >*		
voorzitter jeugdcommissie	B. Albertus (Bram)	(06) 23 33 29 95	jeugdleider.svpromotie@gmail.com

	naam	**telefoon**	**e-mail**
redactie clubblad **De Promoot**	H.J. Alberts (Henk)	(070) 320 64 29	redactie.depromoot@gmail.com
	R. de Vries (Rob)	(0172) 58 73 35	
webmasters **svpromotie.nl**	J. van den Berg (Jaap)	(079) 321 42 59	webmaster.svpromotie@gmail.com
	H. Noordhoek (Henk)	(06) 31 25 59 02	
materiaal-commissaris	C. Schoon (Chris)	(06) 23 07 66 17	ccschoon2010@kpnmail.nl

→ www.svpromotie.nl ←

Inhoud

Hans 1:	In memoriam Hans Meijer	*Manuel Nepveu*	3
Hans 2:	Dag Hans	*Gerhard Eggink*	4
Intro 1:	Redactioneel	*redactie*	5
Problemen:	Kort maar krachtig	*redactie*	5
Intro 2:	Van de voorzitter	*Paul van der Werve*	6
Intern:	Veel blijft hetzelfde…	*Maarten Wichhart*	7
Intern:	Stand na de 3e ronde (28 september 2026)	*Maarten Wichhart*	8
Problemen:	Ziet u het? [1] [2] [3]	*redactie*	1, 8 ,9
Extern:	Alle uitslagen en standen	*redactie*	9
Column:	[2008] Vertrokken schakers	*Hans Meijer*	10
Column:	[2014] Terug naar Kockengen	*Hans Meijer*	11
Partij:	Een prima leerboek	*Manuel Nepveu*	13
Varia:	Bestaat Promotie?	*Gerhard Eggink*	14
Les:	Opa onderwijst [1]	*Jan Willem Duijzer*	16
Kampioen:	Zomerkoninkje	*Manuel Nepveu*	17
In de bar:	Na de partij in de bar	*Henk Alberts*	18
Problemen:	6x mat in 3	*redactie*	20
Problemen:	Wit/zwart speelt en wint	*redactie*	21
Verslag:	Normas de conducta	*Bert Ouwens*	22
Ru Ru:	Rudi's Rubriek	*Rudi Matai*	23
Problemen:	12x mat in 2	*redactie*	25
Studie:	Trammelant op Ameland	*Jan Willem Duijzer*	26
Jeugd:	Rondje langs de jeugd	*Bram Albertus*	27
Opgeven:	Over sportiviteit gesproken…	*Manuel Nepveu*	28
Toernooi:	Met de fiets naar Dieren	*Jaap van den Berg*	29
Oude doos:	Retro-problemen	*Rob de Vries*	31
Real time:	Een nieuw indelingsprogramma	*Erwin Guijt*	33
1. e4:	Wit begint	*Jan Willem Duijzer*	34
Regels:	FIDE Reglementswijzigingen	*redactie*	35
Problemen:	Oplossingen problemen	*redactie*	35, 36, 37
Agenda:	Alle evenementen t/m februari 2027	*bestuur*	38

Ziet u het? [1]: Mat in 2!?

Wit geeft mat in 2.

Tip: pas op voor het tussenschaakje Le4!

Antwoord: → **blz. 36**

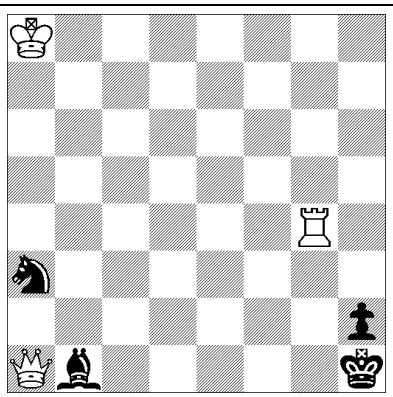

ONZE LIEVE ECHTGENOOT, VADER EN OPA

Hij dacht in zetten en in reeksen,
zag patronen die een ander ontgingen.

Zijn liefde had geen woorden nodig;
als een reeks die nooit ophoudt,
reikt zij verder dan de eeuwigheid.

De laatste zet is gedaan,
het bord staat stil.

Verdrietig, maar dankbaar voor alles wat hij voor ons heeft betekend,
delen wij mee dat na een kort ziekbed, vredig en in alle rust,
is overleden mijn lieve man, onze trotse vader en fantastische opa

Johannes Wilhelmus Meijer

HANS

KOCKENGEN, 26 JANUARI 1949 · AMSTERDAM, 25 SEPTEMBER 2026

Gardenia Albania Giacoman Mora

Eric en Iara

Arwa en Jan
Mila Roos

In besloten kring nemen wij afscheid van hem.

Hans 1	In memoriam Hans Meijer	Manuel Nepveu

Op de website was het al te lezen, Hans Meijer is niet meer onder ons. Na een kort ziekbed overleden, 77 jaar oud geworden. Op de website heb ik al iets over de persoon Hans Meijer geschreven, hier wil ik het kort hebben over zijn schrijfsels. Hij schreef graag en dat blijkt ook uit het feit dat hij twee boekjes voor intimi heeft gecomponeerd, zoals op de website al opgemerkt.

Wat opvalt is dat Hans veelzijdig was. In een van de boekjes, "Losse Notities" waarin Hans zijn beste stukjes bijeenbracht – na eventuele herschrijving – kun je dat zien. Niet alleen schaakpartijen technisch becommentariëren, Hans kon er literatuur van maken. Een voorbeeld: "*Het deel van het schaakbord dat we volgens mij goed met een woestijn kunnen vergelijken is de a-lijn. Haar woeste schoonheid is ooit door een Arabische dichter in lyrische woorden gevangen*". Het is duidelijk dat Hans in Jemen, waar hij ooit heeft gewerkt, het nodige heeft opgepikt. Vervolgens geeft hij de literaire ontboezeming van deze dichter weer. Dit alles is een kleurrijke opmaat om een stelling uit de partij P. van Die – M. Nepveu te bespreken (KNSB 1993) waarin hij verklaart dat de zwarte dame in de woestijn verdwaald geraakt is. Na deze lyriek laat Hans zien dat ik de partij had moeten verliezen – daar ging het natuurlijk om, maar dan uitermate fraai verpakt.

Nog een voorbeeld. In een stukje uit 2001: "*Is er leven na de dood? Voor schakers is dit geen vraag maar een weet. In Dresden keek ik tijdens een van mijn partijenlange tijd de dood recht in de ogen. Gelukkig was de oude veerman Charon, die de gestorvenen over de Styx zet, bereid mij weer op te halen uit het rijk van Hades en terug te brengen naar het rijk der levenden. Mijn tegenstander was zo vriendelijk hem daarbij te helpen.*" De Griekse mythologie was Hans niet vreemd.

In een tweede boekje (nou ja, boek*je*) gaat het over de zaken die in Hans' carrière een rol hebben gespeeld. Het oogt als een actieve bewustwording van wat in zijn leven belangrijk voor hem is geweest. "Vijftig getallenreeksen en andere verhalen", een veelzeggende titel, getallenreeksen als verhalen. En hij maakte dat ook waar. Daarnaast gaat het toch ook weer over schaken, uiteraard. Overigens was Hans ook zeer in probleemcomposities geïnteresseerd, zoals iedere ijverige lezer van de Promoot opgevallen moet zijn.

"*Wat doen wiskundigen als ze uitgekeken raken op een deelgebied van hun vak? Dan verschuiven ze hun aandacht naar een ander deelgebied of ze verzinnen iets nieuws en gaan op dat nieuwe gebied aan de slag. En wat doen wij schakers? Wel, min of meer hetzelfde. Wij bestuderen een andere opening, bekijken een eindspel, voegen nieuwe stukken aan het spel toe, verzinnen nieuwe spelregels, vergroten het schaakbord, etc.*" En vervolgens weet Hans een combinatorisch probleempje met schaakstukken te verzinnen waarbij het getal van Euler op de proppen komt. Heerlijk nutteloos maar interessant, creatief. Hier was Hans in zijn element. Op de rouwkaart was het prima verwoord.

Hans dus als de spelende mens, de homo ludens van de cultuurhistoricus Joh. Huizinga. Vast wel.

□

Hans 2	Dag Hans	Gerhard Eggink

Net als vele andere leden van onze vereniging heb ik heel veel herinneringen aan Hans. Ik heb veel herinneringen aan veel mensen, maar aan Hans alleen maar goede. Op onze jaarlijkse schaakvakanties naar toernooien in het buitenland was ik er vaak bij, en Hans ook. Hij speelde de prachtigste partijen en was denk ik de munter van de term “postmodern schaak”: schaken, niet om te winnen, maar om de schoonheid. Zo staat het in mijn herinnering dat hij eens iemand heeft mat gezet, niet op de snelste manier maar op de manier die een prachtig matbeeld opleverde. Als het dan net niet lukte was hij regelmatig dagen bezig om aan te tonen dat het wél had gekund.

Een heel bijzondere herinnering is wel dat hij op de dag dat Jacqueline en ik trouwden (22 oktober 2003) een fantastische toespraak heeft gehouden. Na de eerste vraag aan het publiek “... Wat denkt u, zijn schakers saaie mensen?”, waarop de meeste niet-schakers in het publiek met “Ja” antwoordden, hield hij een humoristisch betoog waarin hij overtuigend duidelijk maakte dat schakers thrill-seekers zijn die in hetzelfde rijtje thuishoren als bungy-jumpers en parachute-springers.... Bedenk maar: Kastelen worden belegerd, Dames belaagd, slachtoffers worden in een kist weggedragen, Bisschoppen verjaagd, boeren geofferd, Paarden geslacht, Koningen opgejaagd.... En dat alles op een enkele avond! En iedere week weer! Jaar in, jaar uit!

Bij ons trouwen kregen we een Ekeko van hem en Gardenia. Een Ekeko (Ekeko is de pre-Columbiaanse god van de overvloed) is het ultieme geluksbrenger-poppetje uit de Andes-regio (Bolivia en Peru). Het is een klein mannetje, gekleed in traditionele kleding en een chullo (Andes-muts). Hij staat symbool voor welvaart, overvloed en geluk. Je mag hem niet voor jezelf kopen, maar moet je hem als cadeau krijgen om zijn werking te activeren. Hij hangt vol met miniaturen van dingen die men wenst (zoals geld, voedsel, huizen of auto's). En hij heeft zijn werk gedaan: onze jaren zijn voorspoedig geweest!

Zo’n toespraak was typisch iets voor Hans. Hij kon mooie verhalen vertellen en was altijd in voor iets leuks. En altijd sfeerverhogend. Als hij erbij was, was het allemaal gewoon nèt wat leuker; hij zal ongetwijfeld veel punten voor de vereniging hebben gescoord (direct, want hij was een sterke schaker), maar ook indirect omdat hij anderen beter liet spelen.

Hij was al een tijdje weg bij de vereniging, want hij woonde in Cochabamba, Bolivia, waar hij met zijn geliefde Gardenia volgens mij heel gelukkig was. We hebben het er vaak over gehad dat hij eigenlijk Boliviaanser was dan de meeste Bolivianen. En dat was dan ook als compliment bedoeld; hij zat daar gewoon helemaal op zijn plek. Maar gezien de afstand hadden we al onbewust afscheid genomen. Via zijn columns of naar aanleiding van bijzondere gebeurtenissen (bijvoorbeeld na mijn column over mijn prijzenkast, of bij onze verhuizing naar Almelo) hadden we nog sporadisch contact via de mail. En ik las zijn stukjes in het clubblad ook altijd graag. Nu hij er niet meer is zal dat eindigen. Zijn dood laat een gat achter. Gelukkig zijn er nog heel veel dingen in het leven die me aan hem zullen blijven doen denken. Want vergeten worden zal hij niet.

□

intro 1		**Redactioneel**	***Henk Alberts*** ***Rob de Vries***

Kort voor de deadline van deze Promoot bereikte ons het bericht dat Promotie-erelid en oud-Promoot-redacteur Hans Meijer is overleden. Samen met Manuel vormde Hans jarenlang het redactieteam; dat was in de jaren dat ons clubblad nog naamloos was: t/m juli 2002 (jaargang 50, nummer 4). In oktober van dat jaar (jaargang 51, nummer 1) werd de naam “De Promoot” geïntroduceerd, samenvallend met het wisselen van de wacht: Rob nam de plaats van Hans in, die sinds 1987 redactielid was (Manuel bleef nog aan tot halverwege 2008, toen Henk het van hem overnam).

Hans’ dochter Arwa appte mij (RdV) op 27 oktober: “Ik zag het mailtje van Manuel dat je op een bijdrage voor het clubblad zat te wachten. Het is hem helaas niet meer gelukt zijn laatste artikeltje te schrijven. Hij had het er wel over, dat dit zijn laatste zou zijn. Helaas. Misschien dat je zijn rouwkaart kunt plaatsen, of iets over hem schrijven”. De rouwkaart treft u voor in deze Promoot aan, evenals In Memoriams door Manuel (die evenals oud-voorzitter Jaap ook op onze website Hans al herdacht heeft) en door Gerhard.

Als eerbetoon aan Hans nemen wij in deze Promoot twee toepasselijke columns van zijn hand op: “Vertrokken schakers” en “Terug naar Kockengen”.

Daarnaast staat deze editie weer boordevol bijdragen van onze vaste auteurs, en worden de liefhebbers verwend met een groot aantal problemen en puzzels. Toevalligerwijze (maar toeval bestaat niet?) zitten hierbij ook enkele retrograde-problemen, een genre waarin Hans zeer was geïnteresseerd!
Naast de inmiddels gebruikelijke mat-in-2’s, deze keer ook eens een aantal mat-in-3’s. Of die moeilijker en/of leuker zijn dan de mat-in2’s moet u zelf maar bepalen…

In deze Promoot mist u – bij hoge uitzondering de bijdrage van de externe wedstrijdleider. Op pagina 22 leest u wel waarom.

We beginnen, zoals meestal, met onderstaande stellingen uit de categorie “Kort maar krachtig”.

De redactie wenst u veel plezier bij het lezen, en veel succes (en geduld) bij het oplossen van alle problemen!

□

Kort maar krachtig

oplossingen: → **blz. 37**

[A] **wit** aan zet ○

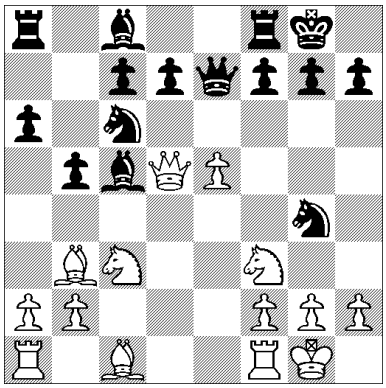

[B] **wit** aan zet → **remise** ○

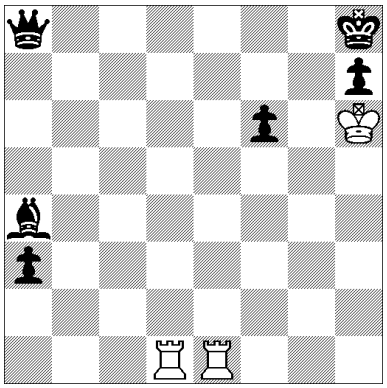

[C] **wit** aan zet ○

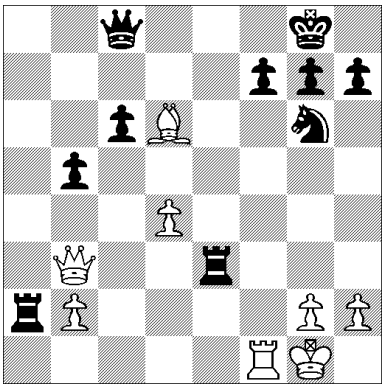

intro 2	**Van de voorzitter**		***Paul van der Werve***

Om met het belangrijkste te beginnen: het bestuur heeft **Jaap van den Berg benoemd tot erelid!**
Jaap heeft als voorzitter onze club zeventien jaar lang op voortreffelijke wijze door soms woelige tijden geleid. Hij deed dat altijd op een ogenschijnlijk ontspannen manier, met veel aandacht voor de mens achter de schaker. En gelukkig: Jaap blijft van groot belang voor Promotie, als actieve web-redacteur, PR-man en team-leider van K2. Het erelidmaatschap (formeel uiteraard onder voorbehoud van goedkeuring komend voorjaar door de ALV) werd onder applaus aangekondigd tijdens de seizoenstart op 7 september.
Het bestuur had nog meer mededelingen van personele aard. We zijn er heel gelukkig mee dat John Tan, als de ALV daar mee instemt, onze vertrouwenspersoon gaat worden. Daarmee gaan we in mijn optiek voldoen aan de eisen die de KNSB sinds enkele jaren stelt aan verenigingen, en is het vermoedelijk niet nodig om nieuwe statuten te maken. Er was meer goed nieuws: Rens Minnema zal het project “Promotie 75 jaar” (in najaar 2027) gaan managen en met Jaap (die de algemene PR gaat doen) onze PR-commissie vormen.
Groot applaus ontving Henk Noordhoek, en niet alleen omdat hij onze nieuwe clubkampioen is. Hij heeft de afgelopen tijd veel tijd en kennis ingezet om onze website te vernieuwen. Ook technisch een enorme klus, maar met een bejubeld resultaat. Een andere verandering die wordt doorgevoerd is een interactiever gebruik van de website rondom aanmelding voor de interne competitie en verwerking van de resultaten. Ook hier hebben we er voordeel van, dat veel schakers gezegend zijn met ICT-kennis: Erwin Guijt heeft er een prachtig programma voor geschreven. Samen met Maarten Wichhart zal dit experiment de komende maanden worden uitgeprobeerd.
Complimenten waren er ook voor de Technische Commissie: Harrie Boerkamp, Jan Willem Duijzer en Max Kanbier. Onder de bezielende leiding van Harrie hebben ze het trainingsprogramma succesvol opgezet: vanaf 1 januari 2027 komen er cursussen voor nieuwe leden, of voor bestaande leden die hun niveau willen ophogen. Het is een gouden kans om reclame te maken voor onze club, en dat zal de TC de komende maanden samen met de PR-commissie gaan doen. Uiteraard in goed overleg met Bram Albertus, die er als Jeugdleider succesvol voor zorgt dat onze jeugdafdeling op rolletjes loopt. Want een goede doorstroming van talenten naar de senioren is cruciaal.
Dat zijn allemaal initiatieven die al op korte termijn resultaten kunnen afwerpen, maar er zijn natuurlijk ook zaken van meer strategische aard. Hoe zorgen we de komende jaren voor voldoende nieuwe aanwas, zowel kwantitatief als kwalitatief? De spoeling dreigt best wel dun te worden, dat merkten we al bij de samenstelling van de externe teams dit jaar. Welke rol kan samenwerking met concullega Botwinnik hierbij op termijn spelen? En vooral: op welke locatie gaan we in de toekomst spelen? Een hoopvolle ontwikkeling is dat het nieuwe college van Zoetermeer het Denksportcentrum in zijn programma heeft opgenomen. Maar dat gaat nog wel even duren en het kan best zo zijn dat we voor die tijd al een nieuwe locatie nodig hebben. Eén waar zowel alle interne als externe wedstrijden kunnen worden gespeeld, en die ook geschikt is voor het ambitieuze cursusprogramma. Voor dit type vragen is inmiddels een Task Force ingesteld bestaande uit Jan Willem Duijzer en ondergetekende, waar ook Jaap met zijn kennis van de Zoetermeerse politiek bij betrokken wordt.
Al het bovenstaande toont maar weer eens aan hoe belangrijk het is dat we beschikken over vele betrokken leden, die hun steentje bijdragen. Als nieuwe voorzitter besef ik dat meer en meer: kunnen spelen in de interne en de externe, genieten van ons fraaie clubblad, dat er altijd voldoende materiaal is en nog zoveel meer: zonder de vrijwillige inzet van velen van ons gaat dat allemaal niet. In dit kader wil ik tot slot nog een **dringende oproep** doen. Ton Morcus, onze gewaardeerde penningmeester, heeft aangekondigd er volgend jaar mee te stoppen. Dat betekent dat we een nieuwe **penningmeester** moeten vinden. Iemand met affiniteit voor cijfers, een goed organisatorisch vermogen en liefde voor onze club. Zonder iemand die goed op de centjes past zijn we helemaal nergens. Als je belangstelling hebt, of iemand weet die het goed zou kunnen doen: meld het me!

□

intern	**Veel blijft hetzelfde…**	***Maarten Wichhart***

We gaan het nog een keer doen.

Het herfstnummer van de Promoot ligt weer op de mat. Een verzameling noeste arbeid van de auteurs die onze vereniging rijk is, en alles uiteraard weer schitterend samengesteld door de onvermoeibare redactie. Voor de wedstrijdleider intern is dit elk jaar de moeilijkste pagina om te vullen. De competitie is net van start gegaan, dus over het verloop is nog weinig zinnigs schrijven. Maar, zoals elk jaar, ga ik wederom mijn best doen.

Wat kunnen we verder voor vernieuwing verwachten dit seizoen? Er zijn vier nieuwe deelnemers in de interne competitie. Ronald Blok keert na ruim een decennium weer terug. Hij speelde de afgelopen seizoenen al mee in de KNSB-competitie, en zal dit jaar ook zijn opwachting maken op de maandagavonden. Een andere oude bekende weer terug van weggeweest is Dingeman van Nies. Daarnaast zijn er ook twee Promotie-debutanten, te weten Roel Steinhart en Hal Hariz. Ze zijn nieuw op onze vereniging, maar hebben al wel laten zien het schaakspel te begrijpen. Ik verwacht dat ze menigeen een zware avond kunnen bezorgen.

In de loop van het seizoen zal ook het nieuwe indelingsprogramma in gebruik genomen worden. Tijdens de zomercompetitie zijn er mooie stappen gezet om het programma te optimaliseren. Op dit moment draait het op de achtergrond parallel mee, en worden de laatste tekortkomingen eruit gehaald door Erwin. Dit maakt het bijwerken van uitslagen en standen straks een stukje eenvoudiger en sneller. (Zie ook blz. 33 – *red.*)

Er is een nieuwe kampioen, dus dat betekent ook een nieuw target. Een wedstrijd tegen de regerend kampioen geeft iedereen altijd een beetje extra motivatie, dus Henk kan dit jaar zijn borst natmaken. Onze voorzitter gaf afgelopen week het goede voorbeeld. Wie volgt?

Mensen in het algemeen, en schakers in het bijzonder, vinden verandering niet altijd fijn. Maar gelukkig blijft er ook een heleboel gewoon lekker hetzelfde. We spelen op de maandagavonden, de start van de wedstrijden is om 19.45 uur, de locatie blijft 't Span in Noordhove, elke eerste week van de maand is er een rapidavond. De rest van de avonden interne competitie. Er zijn 2 periodes en aan het eind van elke periode volgt er promotie/degradatie. Het speeltempo is 1 uur 40 minuten per persoon per partij met 10 seconden increment per zet. Als beide spelers dat willen, kan er gekozen worden voor een korter tempo. Ook dit jaar is het de bedoeling je rustig te gedragen in de speelzaal. We zullen hierbij vast weer regelmatig worden overstemd door de jongeren buiten op het voetbalveldje.

Aan de bar zorgt Theo voor de drankjes, waar betalen met de pin nog steeds niet mogelijk is. Een overwinning in groep 2 levert 12 punten op, eenzelfde prestatie in groep 1 zelfs 18. De indeling wordt op zondagavond op de website gepubliceerd. Afmelden voor dat tijdstip blijft noodzakelijk. Ik kan jullie allemaal beloven dat jullie ook dit jaar allemaal een paar afgrijselijke blunders zullen maken, dat hoort er ook bij. Er zullen ook zetten en partijen zijn waar jullie trots op zijn. Een controle met een engine zal duidelijk maken dat het vaak toch anders zat dan gedacht. De regels blijven ook onveranderd. De lopers mogen alleen schuin bewegen en de torens recht. Pionnen mogen vanuit de startpositie 2 velden vooruit. De koning kan in veiligheid worden gebracht door middel van een rokade. Aanraken is zetten. Zet je de tegenstander schaakmat, dan win je de partij. Driemaal dezelfde stelling geeft remise. En ook dit keer is er aan het eind van het jaar weer een kampioen. Er is dus elke week weer genoeg te beleven. Hopelijk gaan we er met zijn allen weer een leuk en sportief schaakjaar van maken. Ik kijk er naar uit!

□

intern	**Stand na de 3e ronde** (periode 1, ronde 3, 28 september 2026)	***Maarten Wichhart***

groep 1				
kl.	**speler**	**punten**	**Elo**	**TPR**
1	P. van der Werve	54	2069	2608
2	S. Kooiman	48	1978	2572
3	S. de Swart	39	1982	2239
4	J. Baas	36	1957	2070
5	J. Tan	36	1869	2365
6	T. vd Nieuwendijk	36	1757	2404
7	M. Wichhart	33	1963	2523
8	C. Veld	33	--	2147
9	H. Noordhoek	30	2004	1989
10	R. Schroeder	30	--	1833
11	H. Minnema	30	1895	1939
12	W. Tsai	30	--	1964
13	J. Blankespoor	27	1900	1920
14	B. Ahlers	27	2122	1970
15	R. Minnema	24	1970	1305
16	J.W. Duijzer	24	2117	--
17	Tom van der Helm	21	1806	1280
18	D. Brinkman	18	1727	1080
19	J. van den Berg	12	1846	1339
20	M. Nepveu	12	1944	1392
21	J. Lipka	12	1688	1192
22	J. Mostert	12	1909	1275

groep 2				
kl.	**speler**	**punten**	**Elo**	**TPR**
1	J.W. Brunt	32	--	2134
2	J. Koster	30	1928	2553
3	D. Ramadan	28	1790	--
4	E. Guijt	26	1889	1946
5	R. Blok	26	--	1928
6	H. Boerkamp	24	1876	1959
7	N. Peerdeman	24	1941	2444
8	Tim van der Helm (j)	20	1800	1199
9	F. Martens	20	1720	1740
10	R. de Vries	20	1668	--
11	C. Schoon	20	1591	1753
12	P. Hijma	20	1650	--
13	R. Steinhart	18	--	1325
14	R. Matai	16	1723	--
15	D. Strikwerda	14	1246	--
16	J. Veldhuizen	14	1786	1547
17	H. Hariz	12	--	1113
18	S. de Vries(j)	12	1767	1232
19	J. Sibbing	12	1871	--
20	H. Ouwens	12	1936	--
21	M. Engelsman	12	--	--
22	C. Remie	12	--	--
23	K. Breed	8	--	1057
24	D. van Nies	4	--	1090
25	A. Osmani	4	--	1251

Ziet u het? [2]: Een stelling uit 1985

Deze stelling kwam voor in een partij
Albert Hebels – Manuel Nepveu, 1985.

Wit speelt 26. Df2. Hoe wint zwart?

Manuel: “Prachtig hoe de problemen op wits onderste rij hem nu parten spelen”.

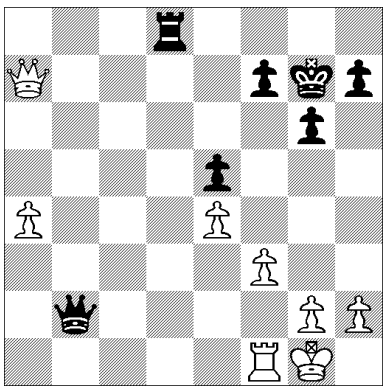

Antwoord: → **blz. 36**

extern	**Alle uitslagen + standen**	*redactie*

team	klasse	wedstrijd	uitslag	match-punten	bord-punten	stand
K1	KNSB 2D	**Promotie K1** – Kennemer Combinatie 3 Philidor Leiden 2 – **Promotie K1**	**4½** - 3½ 5 - **3**	2 (max. 4)	7½ (max. 16)	6e (10 teams)
K2	KNSB 5G	PSV DoDO 3 – **Promotie K2**	4 - **4**	1 (max. 2)	4 (max. 8)	4e/5e (8 teams)
H1	HSB Hfd	Botwinnik 1 – **Promotie H1**	4½ - **3½**	0 (max. 2)	3½ (max. 8)	6e-8e (8 teams)
H2	HSB 1A	Botwinnik 2 – **Promotie H2**	3½ - **4½**	2 (max. 2)	4½ (max. 8)	2e-3e (8 teams)
H3	HSB 1B	Schaakhuis – **Promotie H3**	2½ - **5½**	2 (max. 2)	5½ (max. 8)	4e (8 teams)
H4	HSB 2A	HSV – **Promotie H4**	5 - **3**	0 (max. 2)	3 (max. 8)	4e (8 teams)
beker	KNSB	ronde 1: *vrij* ronde 2: **Promotie** – Philidor Leiden				
	HSB Hfd	*nog niet bekend*				
	HSB 1	*nog niet bekend*				

Tata 2027

De speeldata voor Tata 2027 zijn bekend!

Hoofdtoernooi

Masters + Challengers:
za 16 - zo 31 januari

Amateurs

Weekendvierkampen: vr/za/zo 15 - 17 januari (*)
Dagvierkampen: ma/di/wo 18 - 20 januari (*)
Tienkampen: vr 22 - zo 31 januari (*)
(*) Inschrijving: vanaf begin november

Ziet u het? [3]: Een boeiende studie

Aangeleverd door Ben Ahlers: een studie uit het boek “???” van ??? (Ben: “sorry, ik kan het boek niet meer vinden”).

Zwart dreigt uiteraard Ta1#.
Maar toch: Wit speelt en wint!

Antwoord: → **blz. 36**

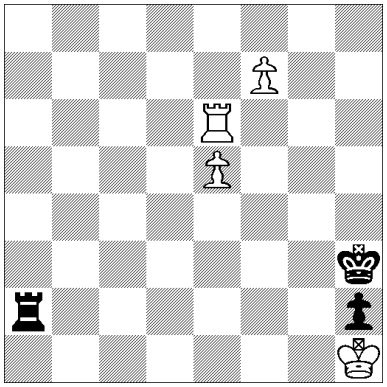

column [2008]	**Vertrokken schakers**	*Hans Meijer* [1949-2026]

Op 22 september 2008 vertrok Gérard Jansen uit deze wereld. Hij was een van mijn schaakvrienden. Ik las aandachtig de rouwkaart die een van zijn dochters mij toestuurde. Op 28 maart 1932 was hij in Luik geboren. Een Franstalige Belg! Vandaar dat hij, als het maar even kon, met zijn camper naar Frankrijk ging. Daar voelde hij zich thuis. Dat zal ook de diepere reden geweest zijn dat hij, zijn vrouw Sini, Gardenia en ik in hotel restaurant BonAparte gingen dineren toen we hem in zijn woonplaats opzochten. Gérard en Sini woonden in Lochem in een mooi huis aan de Torenmolenlaan. Voor een schaker vond ik dat wel toepasselijk. Hij was lid van de SV Lochem. De schakers van deze kleine club zullen hem zeker missen. Vrijwel in zijn eentje schreef hij het clubblad vol. De Variant heette het. De drie exemplaren die ik in mijn bezit zijn mooi strak vormgegeven met een keurige omslag. Vergeleken met Gérard rommelden Manuel Nepveu en ik maar wat aan met het clubblad van Promotie. Van tijd tot tijd stuurde ik hem er eentje toe. In een brief die ik eind 1998 van hem kreeg lichtte hij zijn kijk op een clubblad als volgt toe: “Het artikel van Rob de Vries over internetschaken neem ik bijna onverkort over in de volgende Variant. Dát is nog net te begrijpen voor de gemiddelde lezer van het blad. Het moet allemaal niet te moeilijk worden anders leggen ze het zo opzij. Dat doen ze al met het Schaakmagazine bleek tijdens de jaarvergadering. Ik moet zorgen voor gemakkelijk leesbare stukjes waarin ze zichzelf herkennen. Ik strijk ook de nog zwakker dan ik (Gérard had een rating van om en nabij de 1600) spelenden af en toe over de bol door een door hen gespeelde wilde schuifpartij met veel faveur te publiceren. Het is bijna vertederend om te zien hoe ze op de avond van het verschijnen van het blad snel doorbladeren om hun naam gedrukt te ontdekken. Dat het samenstellen veel tijd en fantasie kost hoef ik jou niet te vertellen. Het geeft mij echter wel voldoening als ik van diverse clubs van de Oostelijke Schaakbond reacties krijg. Van hoe doe je dat nou precies, welk programma gebruik je etc..” Op die laatste vraag weet ik het antwoord. Het programma dat hij gebruikte was WordPerfect (WP) waarin hij zó goed de weg wist dat de medewerkers van de WP helpdesk Gérard belden met vragen waarop zij het antwoord schuldig moesten blijven!

Een schaker die ik al geruime tijd mis is Henk Luitjes. Tijdens het bezoek van Willem Broekman, Bernard Bannink, Manuel Nepveu en Henk Alberts aan Bolivia dit jaar moest ik onwillekeurig aan onze vaste reisgenoot denken. Ik stelde me voor hoe we met zijn zessen door Bolivia reisden. In Samaipata zou Henk ongetwijfeld zo snel mogelijk zijn lopers afruilen om daarna te proberen met zijn paarden de vijandelijke stelling onder de voet te lopen. Dat heeft hij bij mij ook een keer geprobeerd. In een partij die we in 1985 speelden stonden er na zegge en schrijve zestien zetten twee lopers en twee paarden op het bord. Henk keek op dat moment heel tevreden uit zijn ogen want hij had de teugels van beide paarden in handen. Henk was er echter niet bij in Bolivia. Begin juni 2000, vlak voordat we naar Liechtenstein afreisden zag ik hem voor het laatst. Hij was, hoewel ongeneeslijk ziek, opgewekt als altijd. Zijn kinderen hadden het veel moeilijker met de onmogelijke situatie. Ik zie ze nu nog sprakeloos en met een verbijsterde blik in hun ogen naast het bed van hun vader staan. Nog geen maand later, op 6 juli 2000, verliet Henk ons.

Zo af en toe kom ik namen tegen van schakers die ik ooit eens achter het bord ontmoet heb en nu weg zijn. Meestal zijn ze oud als ze ons hier achterlaten. De eindspelcomponist drs. Th.C.L. Kok, die ik in Breukelen achter het bord trof, vierde in 1999 nog zijn 93ste verjaardag, en Willem Jan Wolthuis, die ik tijdens de Amsterdamse Schaakolympiade ontmoette, bereikte in 2006 de leeftijd van 86. Beiden schaakten hun hele leven lang. Zo namen ze in 1946 allebei aan het Vierstedentoernooi (Amsterdam, Utrecht, Rotterdam en Den Haag) deel! Dat was drie jaar voordat ik mijn entree in deze wereld maakte.
Een enkeling is nog jong als hij het hier voor gezien moet houden. Without Rik Lith all the chess café are empty las ik in maart 2007 op de ChessVibes website. Zijn naam en gezicht kwamen me vaag bekend voor. Toen ik mijn schaakpartijen doorkeek ging er een belletje bij me rinkelen. Op 28 mei 1988 troffen we elkaar achter het

bord in het Oranjehuis aan de Ostadelaan in Amsterdam tijdens een wedstrijd van Promotie tegen Caïssa. In Emoties heb ik later in het clubblad uit de doeken gedaan hoe hij mij bij die gelegenheid kansloos versloeg. Rik was pas 52 toen hij vertrok. Op ChessVibes staat de tekst van de toespraak die Roel van Duijn hield bij de begrafenis van Rik. Er staan drie van zijn partijen bij. Een winstpartij tegen Hans Böhm, een remise tegen Predrag Nikolic en een remise tegen Dr. Max Euwe. De laatste partij is voorzien van het commentaar van de oud-wereldkampioen zoals dat in het meinummer van Schakend Nederland in 1981 verscheen.

Elke keer als er een schaker vertrekt wordt het wat stiller om ons heen. Het zijn onze dichters die onze gevoelens het scherpst in woorden weten te vangen. Gustavo Bécquer in zijn Cerraron sus ojos (Ante aquel contraste de vida y misterio, de luz y tinieblas, yo pensé un momento: ¡Dios mío, qué solos se quedan los muertos!). Ida Gerhardt in haar De gestorvene ('Zeven maal over de zeeën te gaan – zeven maal om met z'n tweeën te staan!'). Johann Wolfgang Goethe in zijn Der Erlkönig (Wer reitet so spät durch Nacht und Wind? Er ist der Vater mit seinem Kind. … "Mein Sohn, was birgst du so bang dein Gesicht?" "Siehst Vater, du den Erlkönig nicht?"). Dylan Thomas in zijn And death shall have no dominion (Though they go mad they shall be sane, Though they sink through the sea they shall rise again, Though lovers be lost love shall not; And death shall have no dominion.).

column [2014]	**Terug naar Kockengen**	***Hans Meijer*** [1949-2026]

Vorig jaar, tijdens onze schaakreis door Peru en Bolivia, gaf Henk Alberts mij enkele exemplaren van 'De Schaakkoerier' cadeau. Dit blad wordt vijf keer per jaar uitgegeven door de Motiefgroep Schaken waar Henk de voorzitter van is. Binnen de schaakgemeenschap is de dertig jaar oude motiefgroep een van de meer exotische groepen. Ze bestaat uit een select gezelschap schakers dat zich geworpen heeft op het verzamelen van alles wat met schaken te maken heeft. Dit beslaat het hele schaakspectrum van postzegels tot pin-ups. Twee keer per jaar komen de leden bij elkaar. In augustus 2014 viel 'De Schaakkoerier' 133, een special over openluchtschaakspellen, bij mij in de bus. Het bleek het vervolg te zijn op nummer 118 dat in juni 2012 uitkwam. Godfried Couwenbergh tekende beide keren voor foto's en tekst. Op de laatste twee pagina's stond een lijst met 47 lokaties met openluchtschaakspellen waar nog geen afbeelding van voorhanden was. Op die lijst trof ik één lokatie aan die ik maar al te goed kende.

Ik wreef mijn ogen uit en las nog een keer De Koet in Kockengen. Dat was nieuw voor mij. Een schaakspel in mijn geboortedorp Kockengen. Dat ik daar via 'De Schaakkoerier' van de Motiefgroep Schaken achter moest komen. Even later zat ik achter mijn computer en stuurde ik een mailtje naar mijn jongste broer Ad, de enige van mijn zeven broers en zussen die nog in Kockengen woont, met het verzoek of hij of zijn vrouw Monique een foto van dit schaakspel kon maken, zie hierboven. Er ontbreken nu nog 46 foto's van openlucht-schaakspellen en de Motiefgroep Schaken stelt het op prijs als u van een of meer van deze spellen foto's naar de voorzitter toe wilt sturen, zie hiervoor de website van de Motiefgroep Schaken (www.euwe.nl).

De naam van het dorp Kockengen is afgeleid van het luilekkerland Cocagne, de plaats waar het volgens de middeleeuwse voorstelling goed wonen was, met altijd genoeg te eten en te drinken zonder dat men daar iets voor hoefde te doen. Of zoals een Middelnederlands gedicht het uitdrukt: "Och, dat lant van Cockaengen is so goet! Het reghent daar in allen hoecken, Vladen, pasteyen ende pannekoecken." De namen van de buurtschappen Portengen en Spengen zijn verbasteringen van Bretagne en Spanje. Deze namen fungeerden mogelijk als uithangbord om kolonisten te lokken. Het contrast tussen deze namen en de winderige vlekjes van nauwelijks aan de modder ontstegen boerderijtjes, schuren en hutten moet volgens geschiedkundige Herman Pleij grotesk geweest zijn. Voor wie zich bewust is van de beroerde omstandigheden die de ontginners er

➔

aantroffen krijgen deze namen een cynische bijklank. Velen van hen zullen aan moeraskoorts (malaria) ten onder gegaan zijn bij het openleggen van dit luilekkerland.

Als ik aan Kockengen denk, waar ik van 1949 tot 1970 woonde, zie ik een klein dorpje in het noordwesten van de provincie Utrecht voor me dat omgeven wordt door polders waar koeien in weilanden grazen. Het sleutelwoord dat Kockengen het beste beschrijft is strijd. Altijd streed men met en tegen elkaar. Vanaf het ontstaan van Kockengen, rond 1300, tot de dag van vandaag, in juli van dit jaar was het weer goed raak, was er sprake van de strijd van de inwoners tegen het water. Opmerkelijke momenten in deze strijd tegen het water waren het graven van de Heicop, in 1385 in opdracht van de bisschop van Utrecht, en het graven van de Bijleveld, in 1413 in opdracht van graaf Willem VI van Holland. Via de Heicop werd Stichts water naar de Vecht afgevoerd en via de Bijleveld Hollands water naar de Amstel. Mengen van het ene water met het andere voorkwam men door aanleg van dammen en door deze twee vaarten, die de dorpskern van Kockengen insluiten, vrij bizar kilometerslang parallel aan elkaar te laten lopen.

Na de reformatie was er in Kockengen eeuwenlang sprake van een soms heftige godsdienststrijd. Zo namen in 1606 de protestanten de katholieke kerk over. De katholieken gingen in een schuilkerk in Teckop kerken. Maar ook tussen de protestanten onderling boterde het niet altijd. Na 1836 scheidden in Kockengen de ware gelovigen zich af van de Hervormde Kerk en gingen over naar de Gereformeerde Kerk. De gespannen verhoudingen kwamen drie jaar later tot uitbarsting en een detachement bestaande uit eenentwintig soldaten moest voorkomen dat men elkaar te lijf ging. De verdreven katholieken zouden pas ruim twee eeuwen later, rond 1852, terugkeren en de beschikking over een eigen kerk krijgen. Politiek gezien had de katholieke minderheid op het dorp weinig in de melk te brokkelen want de politieke macht lag tot ver in de twintigste eeuw bij de protestantse meerderheid. Een uitloper van de godsdienststrijd maakte ikzelf mee toen ik in 1965 aanklopte bij de damclub. De gezichten betrokken toen ik mijn achternaam noemde. Het was een christelijke damclub dus ik kon geen lid worden. Ik week uit naar Breukelen waar ik mij aanmeldde bij de schaakclub.

Slechts één keer heb ik voor Kockengen geschaakt. Dat was in 1969 voor de Katholieke Plattelands Jongeren. Tijdens een KPJ sportdag nam ik het schaken voor mijn rekening. Ik was toen clubkampioen van de schaakclub Breukelen en veel sterker dan de overige deelnemers. Dat ik toch nog tijdens een van mijn partijen in de problemen kwam lag aan het feit dat ik meer op mijn tegenstandster lette dan op hetgeen er op het bord gebeurde. Ik kwam met de schrik vrij. Uiteindelijk won ik die dag niet alleen de schaakbeker maar die avond ook het schaakmeisje.

De strijd tussen de geloven is in Kockengen inmiddels grotendeels beslecht. Waar er vroeger twee kerkhoven waren, een voor katholieken en een voor protestanten, is er nu nog maar één. Men ligt er nog apart van elkaar maar dat lijkt me een kwestie van tijd. Persoonlijk ben ik van mening dat men op het kerkhof een damspel zou moeten plaatsen. Ik wil er dan ook wel begraven worden. Want wat ik bij leven niet kon, kan ik dan als ik dood ben wel, een partijtje dammen met de protestanten. Dat het een strijd op leven en dood zal worden spreekt voor zich.

Kockengen. Zie: www.plaatsengids.nl en www.hetutrechtsarchief.nl en www.dekoet.nl
Groeten uit Kockengen. Piet Sondij, Gijs Wortel, Nico Pisa, Jacques de Jong en Arie van Dongen, 1980.
De molens van Spengen en Kockengen. Jubileumuitgave SDUM, Bernet van Leeuwen, 1993.
Dromen van Cocagne. Middeleeuwse fantasieën over het volmaakte leven. Herman Pleij, 1997.
Utrechts water. 1000 jaar waterbeheer in de Stichtse Rijnlanden. Adriaan Haartsen, 2008.

□

partij	**Een prima leerboek**	***Manuel Nepveu***

Wolfgang Uhlmann (1935-2020) was de bekendste en sterkste grootmeester van de voormalige DDR. Hij blies zijn partijtje internationaal mee, maar behoorde niet tot de rangen waaruit de wereldkampioenen gerekruteerd worden. Niet bepaald bevorderlijk voor zijn schaakloopbaan was het feit dat de DDR internationale roem wilde verwerven via andere sporten, niet via het schaken. Dat betekende in de DDR-logica dat hij niet vrij naar allerlei buitenlanden kon reizen. Hij zal dus tijd genoeg hebben gehad om een aantal boeken te schrijven, waaronder de leerboeken, "Bauernschwächen" (1984) en "Offene Linien" (1981), overigens samen met de schaaktrainer Gerhard Schmidt. Beide boeken werden uitgegeven bij het voormalige Berlijnse Sportverlag, bij de *grijzende* schaker welbekend.

Bijgevoegd heb ik de inhoudsopgave van het tweede boek, "Offene Linien". De methodische manier waarop het onderwerp wordt behandeld wordt daarmee hopelijk voldoende zichtbaar. "Je kunt het zo gek niet bedenken" of het staat er in, Duitse 'Gründlichkeit' in de beste zin van het woord.
In het volgende laat ik een partij zien die ik in Utrecht heb gespeeld, een half jaar nadat ik het boek had aangeschaft. Ik had profijt moeten trekken uit wat er zoal in stond. Maar nee… het was mijn waarde tegenstander, ex-studiegenoot en nog-altijd-KNSB-lid Sjef van Heck die mij m'n vet gaf. En hij heeft dit mooie boekje vast niet gelezen…

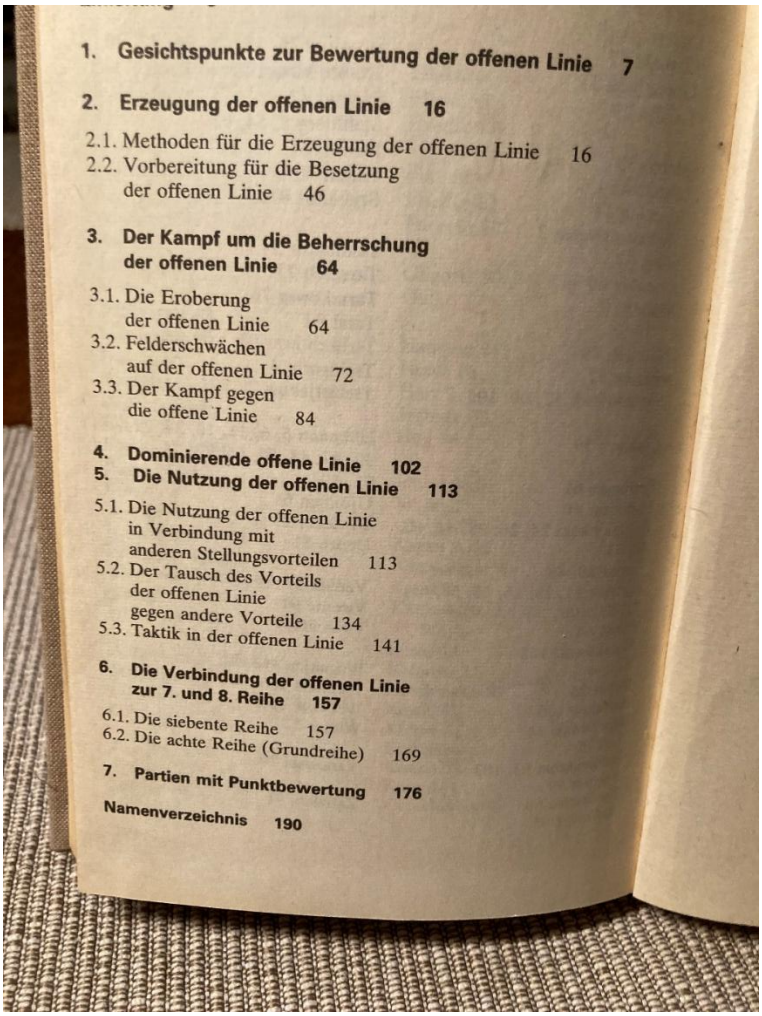

1. **Gesichtspunkte zur Bewertung der offenen Linie** 7
2. **Erzeugung der offenen Linie** 16
2.1. Methoden für die Erzeugung der offenen Linie 16
2.2. Vorbereitung für die Besetzung der offenen Linie 46
3. **Der Kampf um die Beherrschung der offenen Linie** 64
3.1. Die Eroberung der offenen Linie 64
3.2. Felderschwächen auf der offenen Linie 72
3.3. Der Kampf gegen die offene Linie 84
4. **Dominierende offene Linie** 102
5. **Die Nutzung der offenen Linie** 113
5.1. Die Nutzung der offenen Linie in Verbindung mit anderen Stellungsvorteilen 113
5.2. Der Tausch des Vorteils der offenen Linie gegen andere Vorteile 134
5.3. Taktik in der offenen Linie 141
6. **Die Verbindung der offenen Linie zur 7. und 8. Reihe** 157
6.1. Die siebente Reihe 157
6.2. Die achte Reihe (Grundreihe) 169
7. **Partien mit Punktbewertung** 176
Namenverzeichnis 190

Sjef van Heck - MN, Utrecht, 07-11-1983
Symmetrisch Engels
1. c4 Pf6, 2. g3 g6, 3. Lg2 c5, 4. Pf3 Lg7,
5. Pc3 Pc6, 6. 0-0 0-0, 7. d3 d6, 8. Ld2 h6,
9. Tb1 Kh7, 10. a3 Pe8, 11. b4 Pd4,
12. Pxd4 cxd4, 13. Pa4 Tb8, 14. e3 Lf5,
15. e4 Ld7, 16. Pb2 f5, 17. f4 a6, 18. a4 Pf6,
19. a5 e5, 20. Pa4 Le6, 21. Pb6 fxe4,
22. dxe4 Pd7, 23. Pd5 Pf6, 24. Pb6 Pd7,
25. Pd5 Tc8, 26. f5 Lf7, 27. De2 g5,
28. Tbc1 Lxd5, 29. cxd5 De7

Tot nu toe heb ik geen enkele opmerking gemaakt n.a.v. het commentaar van mijn versie van Fritz. Er zijn zeker suboptimale zetten gedaan, maar dat boeit me even niet: het gaat hier alleen om het thema van de open lijn.
30. Tc4 Pf6, 31. Tfc1 Dd7, 32. Dd3 Db5, 33. Db3 Txc4, 34. Txc4 Dd7, 35. Dc2
Het moge duidelijk zijn: Wit heeft de c-lijn veroverd en Zwart wil de schade beperken door veld c7 ontoegankelijk te maken. Naast de gespeelde zet had ook 35. … Pe8 gekund. Voor de waardering maakt het nauwelijks uit.
35. … Tf7 36. Lf1 Pe8, 37. Le2

➔

Wat er nu gaat gebeuren valt heel netjes onder kopje 5.1 van de getoonde inhoudsopgave: Wit gaat gebruikmaken van een tweede zeer aanwezige optie: de koningsstelling bestoken. Zijn loperpaar helpt hem daarbij. En vrij drastisch.

37. … Pc7?

Zwart had met de koning naar de achtste rij gemoeten, met duidelijk slechtere stelling. Na de tekstzet hebben we een +- situatie (voor die tijd vermoedelijk ook al, maar pas nu velt Fritz het doodvonnis). Ik hoopte met de tekstzet met mijn paard naar b5 te komen om veld c7 duurzaam te verdedigen. Maar helaas, ik krijg de tijd niet. Wat hier opvalt is dat Zwart probeert om Wits zware stukken buiten de deur te houden, maar het materieel waarmee hij dat doet kan hij niet gebruiken bij het verdedigen van de koningsvleugel. Zwart wordt snel knock-out getimmerd; er zijn wat betere zetten, maar dat is volkomen academisch.

38. Lh5 +- Te7, 39. Dc1 Lf6, 40. h4 gxh4, 41. Lxh6 hxg3, 42. Lf8

De zwarte stelling dondert volledig in elkaar. (1-0)

Een verliespartij waar ik met plezier op terugkijk. Maf hè ?

varia	**Bestaat Promotie?**	***Gerhard Eggink***

Sinds mijn verhuizing naar Almelo volg ik de schaakperikelen van Promotie niet meer zo nauwkeurig als vroeger. Ik ben wel geïnteresseerd maar ik heb gewoon een hoop andere dingen te doen. Maar de afstand wordt groter.

Ik was dan ook nogal verrast toen ik een telefoontje kreeg uit Zoetermeer. “Ja, hallo, met Edgar”, hoorde ik. Edgar? “Ja, met Edgar. Edgar Kriggen. Edgar H. Kriggen, uit Zoetermeer. Wat ik nou toch hortde … erer ghf kh r. Promsdkfj. Mnal negfg btst prhysf”. Ik kon hem nauwelijks verstaan, maar hij klonk flink aangedaan. Die Edgar. Oud-lid van Promotie, en begaan met het lot ervan. Ik weet nog dat hij ook flink overstuur was toen Henk Noordhoek in 1988 kampioen was geworden. Dat kon toch niet? Hij begon toen zelfs te twijfelen aan het bestaan van Promotie.

Omdat ik toch in de buurt was besloot ik even bij de oude man langs te gaan. Hij woont, samen met zijn vrouw, nog op zijn oude adres, nog wel zelfstandig, maar de bijna 100-jarige grijsaard zit in een rolstoel en komt moeilijk uit zijn woorden. Ik werd binnengelaten door zijn vrouw, ook al flink in de 90. Ze keek me doordringend aan en fluisterde dat ik voorzichtig met hem moest zijn. “Zijn hart, weet je…”. Ik kreeg thee met een kaakje en we hadden het even over zijn gezondheid, waar hij het eigenlijk niet meer over wilde hebben. Hij wilde het hebben over Promotie, zo werd mij al snel duidelijk.

“Edgar!”, had zijn vrouw geroepen, vlak nadat ze vorige week door de Zoetermeerse nieuwsberichten had gekeken. “Hier staat zojuist dat Manuel Nepveu kampioen van Promotie is geworden”. “Haha”, had Edgar teruggelachen van uit zijn rolstoel, “en in Siberië zijn vliegende schotels geland waar allemaal groene mannetjes uitkwamen. Malle meid”. Maar ze had volgehouden dat ze geen grappen maakte: ze had het echt gelezen op een saait, zoals hij zegt. Ze kon het alleen niet meer terugvinden. Edgar vertelde dat hij hierdoor niet echt verontrust was geraakt. “Schaken is niet één van haar belangrijkste hobby’s, zal ik maar zeggen”, fluisterde hij me toe. “Ik dacht: ze heeft wat anders gehoord. Ik heb er niet minder om geslapen.”

Maar er was meer, ging hij verder: “Maar de volgende dag zag ik het in een flits ook staan. ‘Manuel Nepveu kampioen’”. En hij vervolgde: “Een drama! Dat zal je met me eens zijn, Gerhard. Wat is die berichtgeving op het wereldnet toch altijd miserabel. En niemand die er wat aan doet. Niemand die ingrijpt. Dat doet allemaal maar. Dat heet toch feeknieuws? Of ze zijn gewoon het woordje “geen” vergeten. Of “weer geen”. Of “uiteraard geen”. Of het gaat over kaatseballen, of het gaat over voetbalclub Mannen NV. Ik zal het wel niet goed gelezen hebben, dacht ik..”

Hij keek me aan.

“Maar vandaag sprak ik Maarten Wichhart.”, gaat hij verder. “Die is al heel lang de hardwerkende wedstrijdleider bij Promotie, en draagt de club een warm hart toe. En die zei opeens toen hij langsfietste ‘Ha Edgar. Leuk je weer eens te zien. En leuk he, dat Manuel kampioen is geworden’”.

Met rode ogen keek Edgar me aan. “Wat nu weer? Ja, ik schreeuwde hem nog na of hij dat wilde bevestigen, maar hij was al doorgefietst. Ik ben meteen naar huis gegaan, want ik zat helemaal te trillen. Het zal toch niet… En ja hoor, daar stond het op de saait van Promotie. Ik moest opletten niet uit mijn rolstoel te vallen, want dit greep me flink aan. Het zal toch niet? Nou is onze wereldnetverbinding hier heel slecht, dus daar kan het wel aan gelegen hebben, maar met drie van die berichten achter elkaar… Er zouden toch binnen Promotie geen gekke dingen aan het gebeuren zijn?”
Edgar nam een slokje van zijn thee. En dan komt de aap uit de mouw. Hij kent me nog van vroeger, ik stond nog onder “Promotie” in zijn telefoonboekje, en hij had mij in arrenmoede maar gebeld om te vragen hoe het nou echt zat. Want dat er wat aan de hand was, het kon natuurlijk niet, maar er waren nu zoveel aanwijzingen…. Hoopvol kijkt me aan, hopend dat ik de wonderlijke mare die hij had gehoord definitief kon weerleggen. Hij is rood aangelopen. Van opwinding was hij zelfs half uit zijn rolstoel gekomen. Zijn vrouw en ik hebben moeite om de oude baas in zijn stoel terug te plaatsen.

Even weet ik niet wat ik moet zeggen. Ik kijk via mijn telefoon op de website van Promotie. Gelukkig zie ik dat het anders ligt. Dat Manuel Nepveu inderdaad geen kampioen is geworden, maar dat hij zomerkampioen is geworden. Dat vertel ik hem. Hij vraagt wat dat voor nieuwigheid is, de Zomercompetitie? Dus ik vertel hem dat het een kampioenschap is dat in de zomer wordt gespeeld. “Alle dinsdagen?”, vraagt hij. Nee, Promotie speelt tegenwoordig op de maandag, vertel ik hem. En die zomercompetitie, dat speel je dus als iedereen op vakantie is, als er geen tegenstanders zijn. En dat Manuel dit jaar tijdsvoordeel had op de paar tegenstanders die nog over waren. “Hmpff”, snuift Edgar. En dat er wel vaker bijzondere winnaars zijn, zoals Harrie Boerkamp een paar jaar geleden. “Wie?” roep Edgar, maar ik zie dat hij een beetje bijgekomen is. “Dus Manuel Nepveu is helemaal geen kampioen van Promotie?”

“Nee”, kan ik hem naar eer en geweten vertellen. Ik zie dat hij een beetje bijkomt. Zijn gezicht trekt weer een beetje bij. “Gelukkig”, zegt hij, en als hij zijn gezicht afveegt komt er zowaar een beetje een lachje tevoorschijn. “Ik was in paniek, weet je, het is heel wat om als bijna 100-jarige geconfronteerd te worden met het tegendeel van waar je altijd in hebt geloofd. Als of de hemel op je neer is gevallen. Ik stond even voor de ruïnes van mijn wereldbeeld”. En even later “het is ook een vreemde club, dat Promotie. Weet je nog, in 88?”.

We praten nog even verder. Nee, hij schaakt allang niet meer, hij kan een loper nauwelijks meer van een paard onderscheiden. “Dus ik zo ongeveer op het niveau van schaakdelinquenten als Manuel Nepveu en Henk Noordhoek”, zeg hij lachend. En trouwens, “iedere dinsdag naar het Trefpunt, nee, dat zie ik niet meer zitten”. Ik corrigeer hem niet meer. We drinken nog wat thee met een kaakje en even later krijg ik zelfs een borrel toegeschoven. “Op Promotie”, zegt hij lachend terwijl we proosten.

Dan wordt het tijd om weer te gaan. Met veel moeite wil hij me uitlaten. We lachen nog even, maar als ik de deur uit wil gaan stelt hij nog een vraag: “Maar wie is er dan eigenlijk wel kampioen geworden van Promotie, eigenlijk?”

Tien minuten later wordt de beste Edgar met gillende sirenes afgevoerd naar het ziekenhuis. Maar ik heb begrepen dat hij inmiddels gelukkig weer wat aan het aansterken is. Maar over Promotie of over schaken zullen we het maar nooit meer hebben.

(vrij naar Donners “Bestaat Canada?”, 1971)

□

les	**Opa onderwijst [1]**	***Jan Willem Duijzer***

Opa Jan Willem is met vakantie. Op Ameland. Maar dat weerhoudt hem er niet van om zijn eerste schaakles te geven. Dus zet je schrap. Hier komt hij. **Les 1.**

Volgens de Stappenmethode leer je stapje voor stapje schaken. Tijdens mijn opleiding tot schaaktrainer heb ik geleerd dat je zo eenvoudig mogelijk moet beginnen. Hoe gaat de toren? Hoe gaat de loper? Hoe gaat het paard? En dan pas de dame; die is eigenlijk een soort optelsom van loper en toren.

Koning en pion zijn de moeilijkste stukken. De koning beweegt simpel, maar heeft een aparte status. De pion kan één of twee stappen zetten, kan alleen schuin slaan en kan ook nog eens promoveren en *en passant* slaan. Dat zijn dingen die je als opa je kleinkinderen niet zomaar bijbrengt. Pat en mat komen pas later aan bod. Net als de rokade.

Zo dus?

Tja. Ik wil graag een belangrijke aanvulling aanbrengen op de Stappenmethode. Dat is het begrip **'verlangen'**. Of **'droom'**, als je dat liever wilt.

Zonder droom kom je nergens.

Je leert niet zingen door noten te lezen en je stem in allerlei bochten te wringen. Je leert zingen door te luisteren naar je moeder. *'Als moeder zong was heel het huis in vreugde'*, zo zingt de Belgische troubadour Urbanus. Op YouTube is hij te vinden. Opa's en oma's kennen dat lied. Daardoor leer je zingen. Door te luisteren naar je moeder. Niet door toonladders te oefenen. Dat komt daarna.

Zo is het ook met schaken. De droom van elke beginner - of dat nu een kind is of een volwassene – is om dat geheimzinnige, duistere, eeuwenoude spel te kunnen spelen: **dát is hoe je schaken leert.**

Bedenk maar eens hoe je een liefdespartner vindt of hoe je een vakantiebestemming kiest. Je begint niet bij wat haalbaar is, zelfs niet bij wat denkbaar is. Je begint bij wat voelbaar is. Bij je droom, bij je verlangen.

Daarna kom je vanzelf wel bij die andere, praktische zaken uit. Maar wat je voortdrijft, wat je in beweging zet, dat is je passie. Je droom.

Heb je die droom niet? Begin er dan niet aan.
Ga voetballen of gitaar spelen. Of maak sudoku's. Daar kun je de tijd prima mee doden. Maar als je die droom wél hebt, ga dan aan de slag. Voeg transpiratie toe aan je inspiratie. Leer de regels, beproef de gang van de stukken, ontdek de schoonheid van het eindspel en de opwinding van de matvoering.

Leer schaken. Dat gaan we vanaf **les 2** doen.
Stap voor stap. Het begint met schoonheid en passie: dat is de samenvatting van les 1. Les 2 gaat over de toren. Het simpelste schaakstuk. Maar wel eentje met een groot belang en een imposante geschiedenis.

Meer daarover in de volgende les van Opa Jan Willem

□

kampioen!	**Zomerkoninkje** **of het wonderlijke verhaal van de heer Neef**	***Manuel Nepveu***

“En hoe voelen we ons vandaag?” De verpleegkundige zet een afgedekte schaal op het uitklaptafeltje naast het bed, de lunch voor meneer Neef. “Nou, ik weet het niet. Ik droom de laatste tijd zo raar. Allemaal rare dingen. En daar houd ik niet zo van.” De verpleegkundige heeft nog wat tijd en besluit een praatje te maken. Meneer Neef is nu zo’n twee jaar in het wooncentrum. Thuis was hij niet meer te handhaven. Hij was agressief. Zijn vrouw klaagde dat hij in zichzelf zat te murmelen, zijn kleinkinderen waren een beetje bang voor hem, Hij schold ze soms uit of probeerde ze te meppen. En zijzelf had ook een keer een blauw oog opgelopen en dat was niet omdat ze tegen een deur opgelopen was. Neen, meneer Neef had de kamerdeur willens en wetens in haar gezicht gesmeten. En daarbij kwam dat hij soms onsamenhangende verhalen vertelde. Fantasie? Onverwerkte gebeurtenissen uit zijn verleden? De geriater dacht het laatste. De maat was na een paar jaar vol, overvol. Meneer Neef moest in een prikkelarme omgeving worden opgenomen. Op advies van meneer de geriater.

“Waarover droomt u dan zo al?” Meneer Neef hield zijn hoofd scheef. “Het is zo verwarrend. Een van mijn kleinkinderen is beroepsvoetballer. Ja toch? Maar hij voetbalt op een schaakbord. Dat kan toch niet? Ikzelf heb nog nooit op een schaakbord gevoetbald. Dat weet ik zeker. Of toch niet?” De verpleegkundige wist wel een paar dingen over meneer Neef. Uit zijn dossier. Sport was nooit zijn sterkste punt geweest. Misschien dat hij in zijn vroegste jeugd had gevoetbald, maar dat stond niet in het dossier. Dat schaakbord kon zij wel thuisbrengen. Van de geriater had zij gehoord dat er veel verwarde personen zijn die iets met schaken hebben. Zij vond dat eng. “Nee meneer Neef, u hebt vast niet op een schaakbord gevoetbald. Maar u hebt misschien toch wel geschaakt?”. Even leek het gezicht van de oude man op te lichten, maar even later kreeg hij weer de doffe blik in zijn ogen, die ze zo vaak bij hem had gezien.

“Jaja, ik was grootmeester geloof ik. Of was dat iemand anders? Ik heb ooit een kampioenschap gewonnen. Geloof ik. Of was dat iemand anders? Ik speelde in de Noordhoek. Of in Noordhove. Ik weet het niet zo precies meer.” Juist toen de verpleegkundige het woord wilde nemen vervolgde meneer Neef met “Tegenstanders martelen, daar gaat het om.” De verpleegkundige bedacht dat ze nog meer schalen met eten moest rondbrengen en vond dit een goed moment om maar weer eens verder te gaan.

Die nacht werd er op de alarmbel gedrukt. De verpleegkundige haastte zich naar het bed van meneer Neef. Hij zat rechtop en keek verwilderd “Verslagen heb ik ze allemaal. Balers, Wervers, Mosterd-na-de-maaltijd, ja iedereen. Maar Minnenmaar was vals. Minnenmaar voetbalde op het schaakbord. Dat mag toch niet?“ De verpleegkundige zag ondertussen dat het bed drijfnat was. “Hij gebruikte mijn koning als voetbal. Maar ik heb wel gewonnen. Zeggen ze. Ik was de grootste, de mooiste, de sterkste. Ja toch? Ik was het Zomerkoninkje.”

De verpleegkundige hielp meneer Neef uit bed en terwijl zij het bed verschoonde zag zij een vredige uitdrukking over het gelaat van meneer Neef komen.

□

Citaat van de (woens)dag

“Schaken is een spel op 64 velden, en aan het eind wint Ben”

[woensdagmiddagvariant van
“voetbal is een sport voor 22 spelers en aan het eind winnen de Duitsers”]

in de bar	**Na de partij in de bar**	***Henk Alberts***

Nadat een partij van de interne is afgelopen gaan de meeste spelers nog even naar de barruimte in 't Span. Onder het genot van een frisdrank, een biertje of voor sommige mensen nog wat sterkers wordt de zojuist gespeelde partij nog eens geanalyseerd. Dit natuurlijk met de nodige toeschouwers die als echte stuurlui aan wal het altijd beter hebben gezien.

Natuurlijk is het even slikken als een toeschouwer opmerkt 'hier had je gewoon Pxf6 kunnen doen met stukwinst'. Even slikken, en zeker als de toeschouwer nog gelijk heeft ook. Maar goed, er volgt nog een biertje om een en ander (aan gemiste kansen, blunders en andere teleurstellingen) weg te spoelen en Theo serveert nog eens een portie bitterballen voor de lekkere trek.

Daarna wordt het (schaak)nieuws van de dag danwel de afgelopen week doorgenomen. De afgelopen weken was dat natuurlijk de schaakolympiade" in Samarkand, Oezbekistan. Vooral de 'prachtige' (volgens Teletekst dan) 4-0 overwinning van de Nederlandse heren tegen Israël (omdat Israël niet wenste te spelen op Jom Kippoer, de grote verzoendag) was onderwerp van gesprek.
Ook de wat 'luchtigere' schaakproblemen, zeg maar type 'zie u het?' komen dan aan de orde. Een voorbeeld van een paar weken terug is het diagram hiernaast. Opgave: wit speelt en wint.

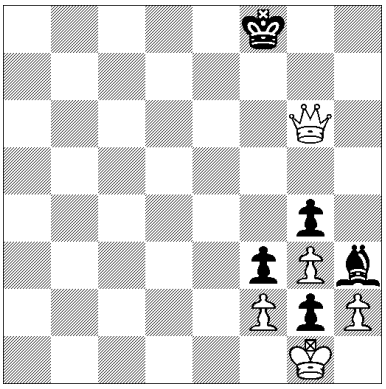

Met een aantal mensen hebben we de nodige tijd nodig gehad om het probleem op te lossen. Pikant detail: terwijl de andere de oplossing proberen te vinden, voert iemand de stelling in bij het schaakprogramma op zijn telefoon, maar die computer komt er dus niet uit. Waardering +7 voor wit, maar na 5 nutteloze zetten heeft de computer slechts opnieuw de uitgangspositie (met nog steeds de waardering +7) bereikt.
Probeert u het eerst zelf eens. De oplossing ❶ staat op **blz. 35.**

En als we het over schaakproblemen hebben dan komen op zo'n avond ook andere typen schaakproblemen voorbij. Geen opgaven als "wit speelt en wint" of "zwart geeft mat in 2". Er bestaan ook "schaakproblemen" waarin het niet gaat over de te spelen (of gespeelde) zetten, maar waarin het bord en/of de schaakstukken zelf een rol spelen.
Zo kwam Erwin Guyt met de vraag 'Wat is het grootste aantal paarden dat je op een schaakbord kan plaatsen zodanig dat geen enkel paard op paardensprong-afstand van een ander paard staat? Rens kwam vrijwel direct met het antwoord: 24 paarden. Maar dat is het dus niet. Weet u het wel?
De oplossing ❷ staat op **blz. 35.**

En als we eenmaal zo bezig zijn worden de (schaak)problemen steeds fantastischer. Rob stelde de volgende vraag: Als een dominosteen precies past op twee velden van een schaakbord, dan is het duidelijk dat je met 32 dominostenen precies het gehele schaakbord kan bedekken. Als je nu van het schaakbord de velden rechtsonder en linksboven (a1 en h8) afzaagt, en je gooit één dominosteen weg, kan je dan de overgebleven 31 stenen nog netjes op het bord plaatsen? Zo ja, waarom; en zo nee, waarom niet?
Als tip werd er nog bij gegeven: u kunt het gaan uitproberen, maar dan zult u merken dat u er niet zo snel uitkomt; misschien even logisch redeneren? De oplossing ❸ staat op **blz. 35.**

Omdat we deze in enige tijd toch nog konden oplossen ging Rob nog even door met het volgende probleem:

“Onlangs zag ik ergens op het internet een schaakpartij waarin de zwarte koning deze route aflegde: e8-d7-c6-d6-e6-f6-g6-f7-e8. Dat deed mij denken aan een leuk probleem dat ik ooit eens tegenkwam.”
U bevindt zich op een punt X ergens op het aardoppervlak. Vanaf dat punt begeeft u zich eerst 1 kilometer naar het zuiden, dan 1 kilometer naar het oosten, en ten slotte 1 kilometer naar het noorden. En dan blijkt u zich weer exact op punt X te bevinden. De vraag is: hoeveel punten (0?, 1?, 2?, meer?) zijn er op het aardoppervlak (en welke zijn dat?) die u als startpunt X kunt gebruiken om genoemde route af te leggen?
De oplossing hierop ❹ staat ook weer op **blz. 35.**

En of het allemaal nog niet genoeg was (maar deze schoot Rob pas op weg naar huis weer te binnen) ook nog het volgende probleem in deze reeks: “Dit probleem heeft nog minder met schaken te maken dan bovenstaand probleem 4, maar omdat er daarmee wel een raakvlak is schoot me dit ook weer te binnen.”
Beschouw de aarde als een perfecte bol. Op de evenaar zit een touw strak om de aarde. Dit touw wordt losgemaakt en vervolgens 1 meter langer gemaakt, waardoor het enigszins los van de aarde komt te zitten. We veronderstellen dat het touw nu overal op dezelfde afstand van de aarde zit. De vraag is dan: Is er genoeg ruimte om een creditcard tussen het touw en de aarde te steken? De dikte van een creditcard is ongeveer 0,8 millimeter. Er bestaat ook een versie die nog iets verder gaat: de vraag is dan of je er nog een vinger tussen kan krijgen. Of, om er toch een “schaakprobleem” van te maken: kan er nog een schaakstuk onderdoor? Wat denkt u? De oplossing hierop staat onder ❺ op **blz. 36.**

Ondertussen vertelt Manuel aan de verzamelde ‘jongelui’ aan de bar uit de Europese geschiedenis. Deze keer over de slag bij Nieuwpoort en de rol van Prins Maurits en Johan van Oldenbarnevelt daarin.
Voorspelbaar pakken enkele hun telefoon en met Google en AI wordt gekeken of er ook gaten in Manuel zijn verhaal te schieten zijn. Tot op enkele klein details na blijkt dat – uiteraard – niet te lukken.

Maar nu AI eenmaal in het spel is geraakt, volgt – ook voorspelbaar – een inmiddels bijna klassieke anekdote over de werkelijk geringe speelkracht die AI t.a.v. het schaakspel heeft. “Na 1. e4 e5, 2. Pf3 Pc6 stelde ik aan AI de rokade voor. Natuurlijk was dat een volledig illegale zet, maar AI vond het een prima zet, gaf een compliment en legde daarna ook nog uit dat de koning nu veel veiliger stond en de toren nu veel sneller in het spel kwam…” Tsja, AI. De meningen over AI blijken – zoals elke keer – weer behoorlijk verdeeld. Maar je kunt AI natuurlijk ook leuke (schaak)kennisvragen voorleggen. Zoals bijvoorbeeld over het schaakschilderij ‘een schaakpartij’ (afbeelding hiernaast.)

Jean Humbert (1734-1794), een Nederlandse schilder van Zwitsers-Franse komaf, schilderde dit schilderij rond 1790-1794. De vraag die we AI stelde was wie / welke personen er op het schilderij afgebeeld zijn. AI wist het – uiteraard – ook niet. Zelf heb ik inmiddels wel een theorie.

We vragen AI vervolgens wat de oudste vermelding van een schaakgrootmeester is. Rens laat AI extra lang nadenken en we krijgen een best wel verrassend antwoord: William Lewis (1787–1870) de Engelse schaakspeler en auteur die in 1834 het Lewis-tegengambiet bedacht. Het weekmagazine Bell's Life omschreef hem in 1838 als groot-meester in het schaakspel. Een titel welke de FIDE pas in 1950 officieel invoerde.

➔

En als we op google verder kijken: William Lewis blijkt zelfs nog in de schakende Turk gezeten te hebben.
Helaas weet dan de helft van de aanwezige schakers niet wie of wat de Schakende Turk (afbeelding hiernaast) geweest is. Manuel had dat perfect uit kunnen leggen. Die zou ook zeker vermeld hebben hoe de schakende Turk Napoleon in de pan hakte. Maar helaas is Manuel inmiddels allang naar huis. Daarom: lees de beide artikelen in de Promoot van december 2008.

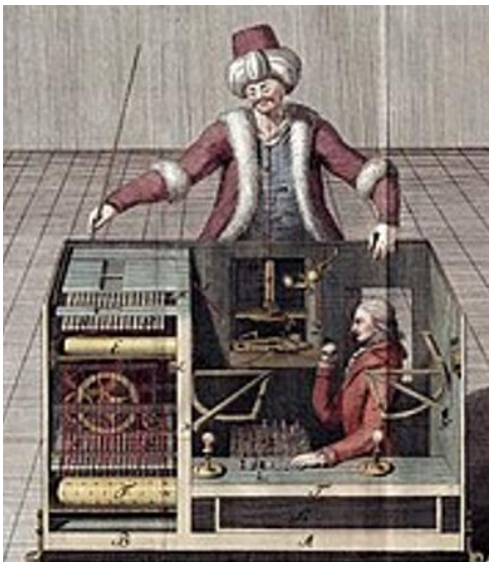

Inmiddels is de laatste interne partij allang afgelopen. De zaal is opgeruimd, de laatste jonkies zijn achterover geslagen. En nu spoort Theo ons vriendelijk doch beslist aan om te betalen en om het pand te verlaten: Hij moet de volgende ochtend weer vroeg op.
Einde van een geanimeerde schaakavond.

PS: En is u de stelling op het schaakschilderij van Jean Humbert opgevallen?
De witspeelster is bezig de matgevende zet Dd7 uit te voeren!

□

problemen	**6 x mat in 3**	***redactie***

Naast de inmiddels gebruikelijke mat-in-2's (zie blz. 25), deze keer ook enkele mooie mat-in-3's!

○ = wit geeft mat in 3 | ● = zwart geeft mat in 3 | oplossingen: → **blz. 37**

1 ●

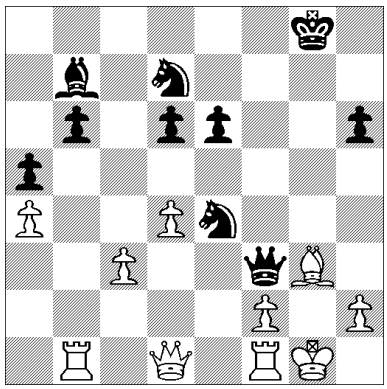

2 ●

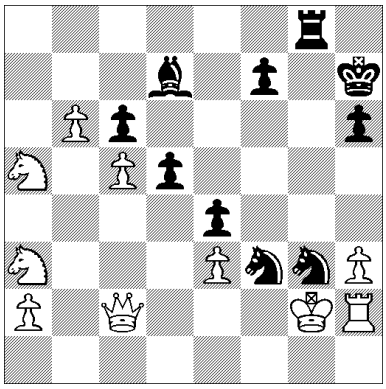

3 ○

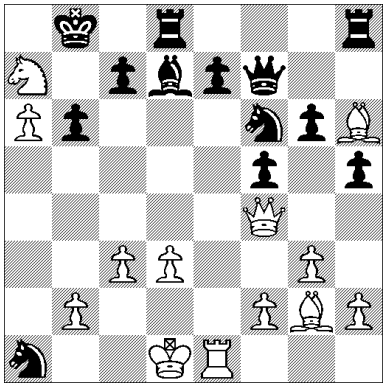

4 ●

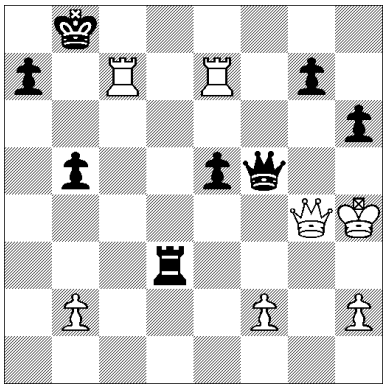

5 ○

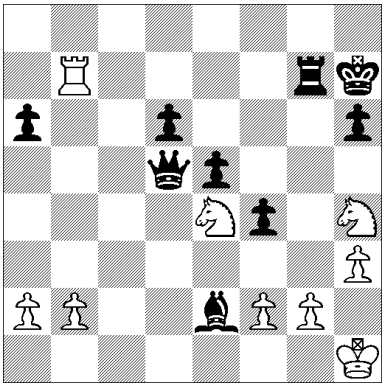

6 ●

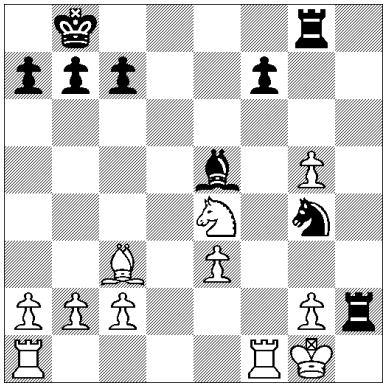

problemen	**Wit/zwart speelt en wint**	*redactie*

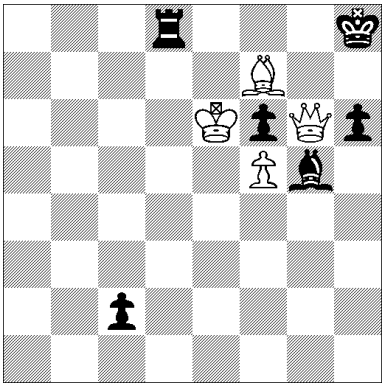

stelling 1

wit
aan zet

○

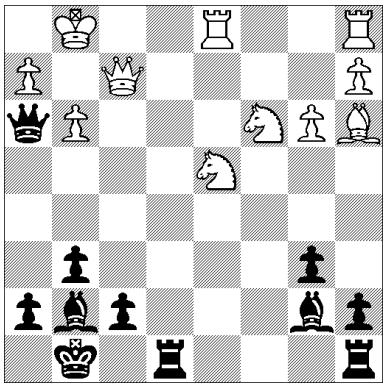

stelling 2

zwart
aan zet

●

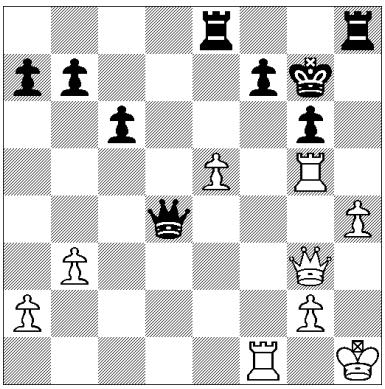

stelling 3

wit
aan zet

○

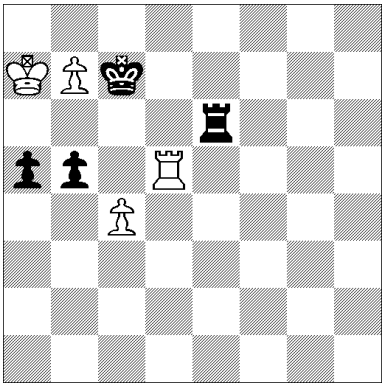

stelling 4

zwart
aan zet

●

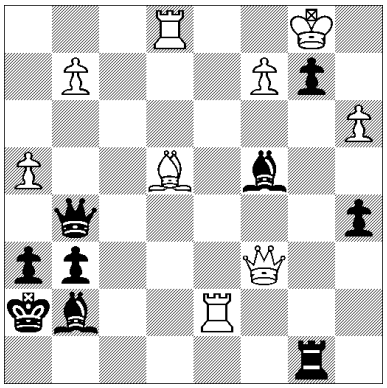

stelling 5

zwart
aan zet

●

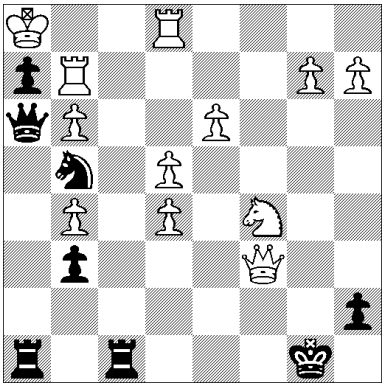

stelling 6

zwart
aan zet

●

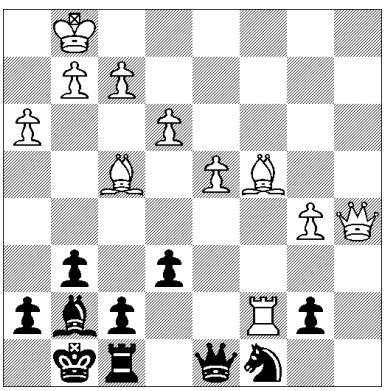

stelling 7

zwart
aan zet

●

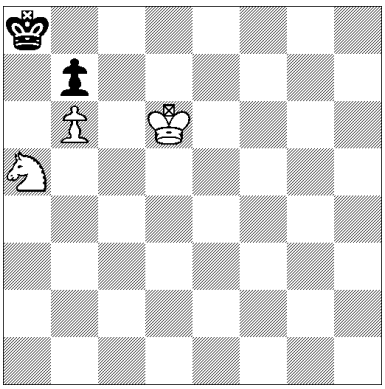

stelling 8

wit
aan zet

○

oplossingen: → **blz. 37**

verslag	Normas de conducta	*Bert Ouwens*

In de maanden juli, augustus en september ben ik in Nicaragua geweest samen met mijn Nicaraguaanse echtgenote. Nu ik met pensioen ben, kan ik daar voor langere periode naar toe. We hebben daar een eigen huis, wat we aan het verbouwen zijn. In het weekend gaan we vaak op stap. Op zaterdag 5 september had ik een Toyota Tercel gehuurd en gingen we naar Leon, een van de oudste steden van Nicaragua. Gebouwd in Spaanse stijl, huizen met hoge daken en binnen in het huis een tuin, om de huizen zo koeler en aangenamer te maken.

Nadat we wat hadden gegeten en rondgelopen op de markt wilde ik een Tiktokker opzoeken. Een Nederlandse genaamd Margreet die daar recent een drinkgelegenheid had geopend, Mundo Verde (groene wereld). Zij zet regelmatig korte filmpjes op Tiktok over haar bar. We konden het heel makkelijk vinden en toen we naar binnen liepen zagen we haar meteen. Heel grappig om iemand van Tiktok in het echt te zien, nooit gedacht dat nog een keer mee te maken.

Maar of het zo moest zijn was er die middag een schaaktoernooi voor de jeugd, georganiseerd door de chessclub van Leon. Zie bijgaande foto's. Op een grote poster stonden de normas de conducta (gedragsregels) voor de jeugd. Kunnen we zo overnemen voor onze jeugdafdeling. Mooi is begin van regel 8: Perder con humilidad: Verliezen in bescheidenheid.

Ik moest natuurlijk vervolgens ook schaken. Dat kon, na afloop van het toernooi heb ik tegen een aantal spelers partijen van 5 minuten gespeeld. De schaakdocent daar heet Uriël Granados. Ik heb hem beloofd hem een foto te sturen van onze lessen op Promotie.

Ru Ru	**Rudi's Rubriek**	*Rudi Matai*

[1] Promotie – Caïssa

In de wedstrijd van Promotie K1 tegen Caïssa-Eenhoorn 2 op 7 maart 2026 leed Promotie helaas een 2½ – 5½ nederlaag. De punten die Promotie haalde waren echter wel de moeite waard. Bert Ouwens boekte op bord 4 een remise tegen een tegenstander met een Elo die 214 punten hoger was.
Op bord 8 won Rens met wit, en op bord 1 nota bene, en met zwart slaagde Maurice er in om…. ook te winnen! We beginnen met deze partij.

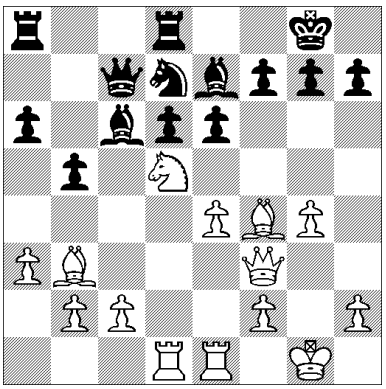

In de diagramstand waren de voorgaande zetten:
15. g2-g4 Pf6-d7, 16. Pc3-d5.
Wit maakt met dit pseudo-offer meteen gebruik van de zwakte van veld d5 om het loperpaar te veroveren.

16. … Lxd5 (of 16. ... exd5, 17. exd5 en een van de zwarte lopers valt)
17. exd5 e5, 18. Lc1 Pc5,
19. La2 Tf8, 20. c3 e4 →

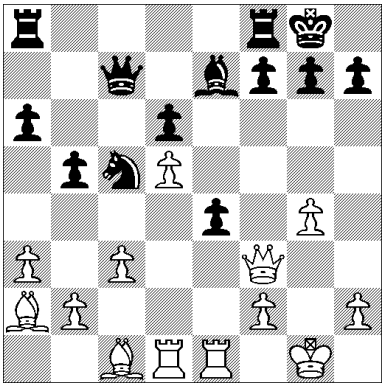

Wit besluit de kwal te offeren. Of dit goed is…, ik weet het niet. **21. Txe4 Pxe4, 22. Dxe4 Dd7, 23. Lb1 f5!**
Met dit pionoffer plombeert zwart de diagonaal b1-h7 en ontwricht hij de witte pionnenstelling.
24. gxf5 Lf6, 25. De6+ Tf7, 26. Te1 Kf8, 27. Lf4 Td8, 28. Dxd7 Tfxd7, 29. Te6 Le5, 30. Lg5 Te8, 31. f4 h6.
Leidt tot een grappige omkering van de pionnenstructuur.

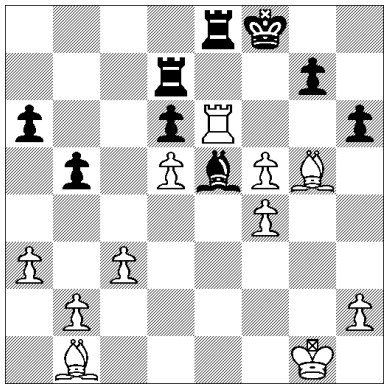

32. fxe5 hxg5.
De witte dubbele f-pion is opgelost, en zwart heeft een dubbele g-pion gekregen.

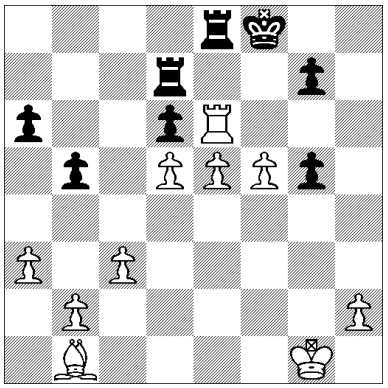

33. Txe8+ (33. exd6 Txe6, 34. fxe6 Txd6, 35. Le4 Ke7) **Kxe8, 34. e6 Tc7.** Zwart staat gewonnen. Hij kan met de toren binnenkomen via de c- of de h-lijn.
35. Kf2 Ke7, 36. Kf3 Kf6, 37. Ld3 Tc5, 38. Ke4 Tc8, 39. a4 bxa4, 40. Lxa6 Tb8, 41. c4 Txb2, 42. c5 Tb4+, 43. Kd3 dxc5, 44. Kc3 a3 →
en de pion loopt door (0-1).
Een mooie overwinning van Maurice.

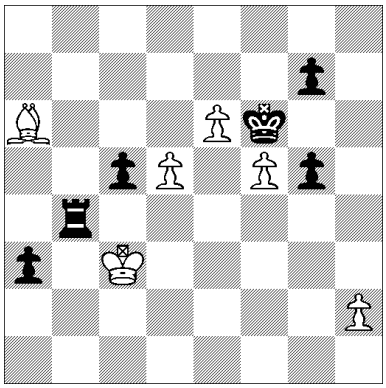

→

[2] Hans Böhm – Victor Korchnoi, Aljechin Memorial, Moskou 1975

Toen onze bekende Hans nog internationaal actief was, mocht hij meedoen in een toptoernooi in Moskou. Daar speelde hij tegen de grote Korchnoi. Ondanks zijn leeftijd (44) lagen Korchnoi's beste dagen nog voor hem. Kijk wat er gebeurde…

1. d4 Pf6, 2. c4 g6, 3. Pc3 d5, 4. Pf3 Lg7, 5. cxd5 Pxd5, 6. Ld2 0-0, 7. e4 Pb6, 8. Le3 Lg4, 9. Le2 Lxf3, 10. gxf3 Dd7, 11. h4 Pc6, 12. d5 Pe5??

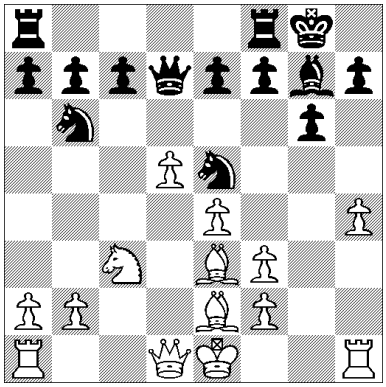

Na 12 zetten blundert Korchnoi. Na 13. Lxb6 axb6, 14. f4 wint wit het paard! Zie →

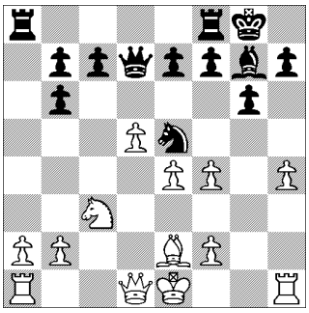

In de partij geschiedde echter **13. Db3** (misschien met de bedoeling c4 te dekken) **c6**.
Maar nu helpt 14. Lxb6 niet want als wit 15. f4 speelt kan het zwarte paard naar g4.
In het vervolg wist Korchnoi te winnen. Zo'n kans tegen een wereldtopper krijg je maar één keer.
Korchnoi zou het volgende jaar in Amsterdam politiek asiel aanvragen en daarna een tijdje in Nederland spelen, voordat hij Zwitsers staatsburger zou worden. In 1978 en 1981 speelde hij tegen Karpov om de wereldtitel, hij verloor beide matches.

[3] Erwin L'Ami – Dommaraju Gukesh

Overigens, onlangs speelde een andere Nederlander tegen een wereldtopper. Wat heet: tegen de wereldkampioen zelf. Onze Erwin l'Ami speelde in september op de Olympiade met wit tegen de Indiase wereldkampioen Dommaraju Gukesh.

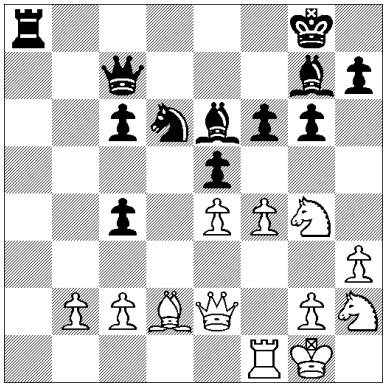

In deze stelling had Erwin geblunderd met 1. Pf2-g4??
Er volgde **1. ... c3**! De loper op d2 staat aangevallen en als hij wijkt volgt Le6-c4 met kwaliteitswinst. Met het witte paard op f2 had wit na zwarts Le6-c4 nog Pf2-d3kunnen spelen. Zwart won de partij.
Maar goed, u en ik gaan niet blunderen in ons net begonnen seizoen. Toch? Namens mij veel speelplezier en succes toegewenst!

□

Citaat van de (maan)dag

"Gedraag je een beetje, het is hier geen woensdag!"

[Meerdere malen gehoord bij de interne competitie
als een speler weer eens wat te luid aan het schaken was]

problemen	**12 x mat in 2**	*redactie*

En opnieuw heeft de redactie voor u weer een aantal mooie **mat-in-2** problemen geselecteerd.

○ = wit geeft mat in 3 | ● = zwart geeft mat in 3 | oplossingen: → **blz. 37**

1 ○

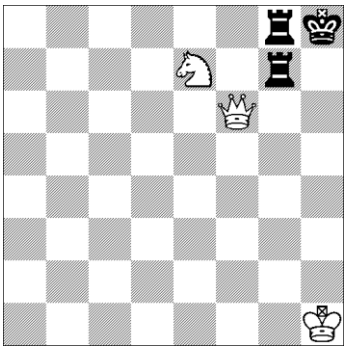

2 ○

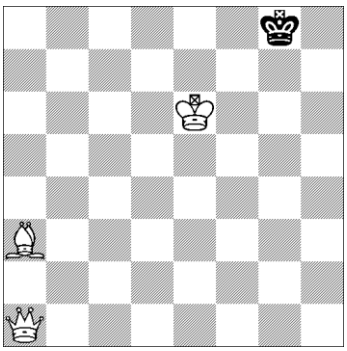

3 ●

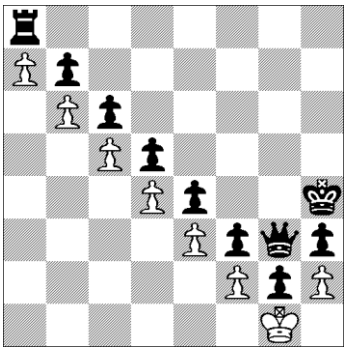

4 ○

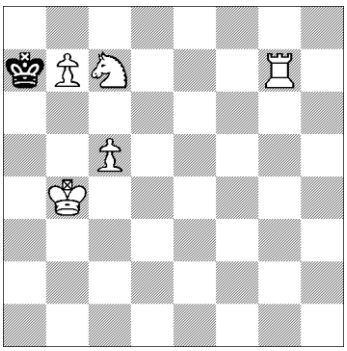

5 ○

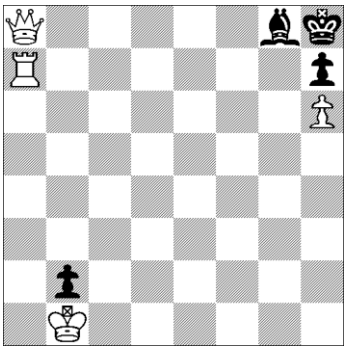

6 ○

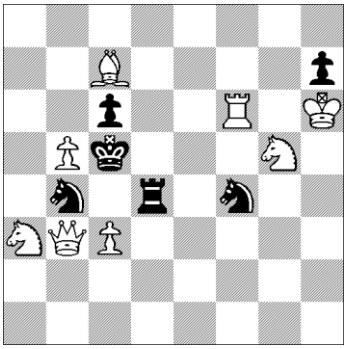

7 ○

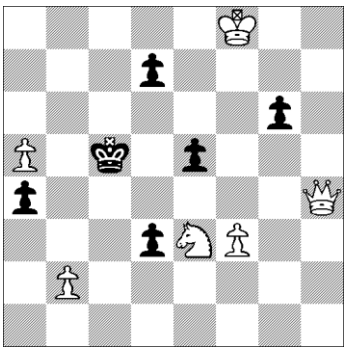

8 ○

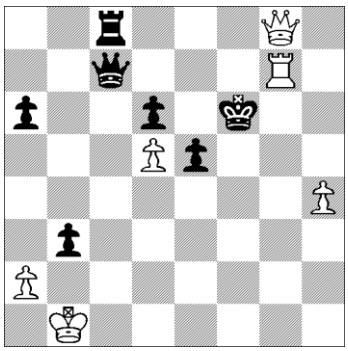

9 ○

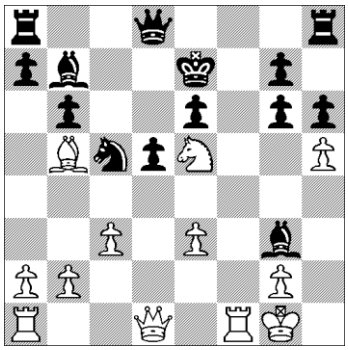

10 ○

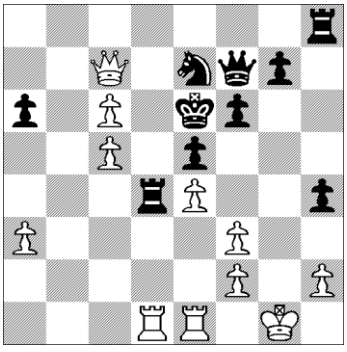

11 ○

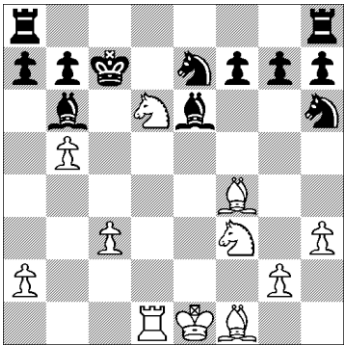

12 ○

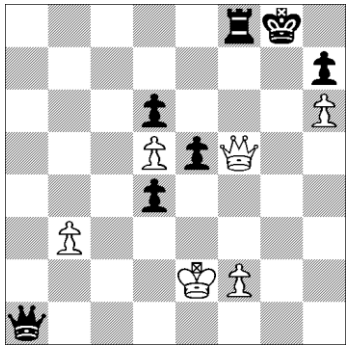

studie	**Trammelant op Ameland**	***Jan Willem Duijzer***

Als Texel mijn grote liefdeseiland is, en dat is het, dan verdient Ameland de status van maîtresse. Elders in dit prachtblad geef ik mijn eerste opa-schaakles vanaf deze fraaie zandbank. In dit artikel vertel ik iets over mijn "trage genoegens" op Ameland. Wie mij op Chess.com weet te vinden, zal versteld staan van mijn oeuvre aan blitz-partijtjes, zowel partijtjes van 5 minuten zonder increment als partijtjes van 3 minuten plus 2 seconden increment. Zelf hecht ik daar weinig waarde aan. Het is 'fast food'. Leuk als tussendoortje, maar zonder echte waarde. Anders is het met zogenaamde "schaakstudies", meestal zijn dat eindspelstudies. Het oplossen daarvan is een groot en leerzaam genoegen. Het kost wel tijd. Om die reden noem ik het oplossen daarvan een "traag genoegen". Net als het lezen van een gedicht of een goed boek.

De Magnus-kerk in Hollum

Onderstaande studie draag ik op aan Ameland. Eiland van trage genoegens: van lezen, van paard rijden (liefst van het Friese ras) en genieten van natuur die terecht het predikaat werelderfgoed heeft gekregen. Een eiland ook van schaakaspiraties, helaas vervlogen in de tijd. Wat van die aspiraties rest zijn de schaaktafels, de Friese paarden en de Magnus-kerk (naar de Friese patroonheilige Magnus van Trani). En een enkele bezoeker die studies oplost.

Aan de slag. Hiernaast de studie waar ik me in verdiepte. Ik vond de studie op internet. Het kostte me even tijd om uit te zoeken wie de componist is. Ik vond zijn naam op arves.org (de website van de "Chess Endgame Study Association"). Het is Evgenij Somov Nasimovich; hij maakte de studie in 1927, 17 jaar oud. Hij stierf in 1944 als slachtoffer van Stalin's terreurbewind, 34 jaar oud.
Wit speelt en wint. Probeer zelf even goed te kijken voordat je verder leest!

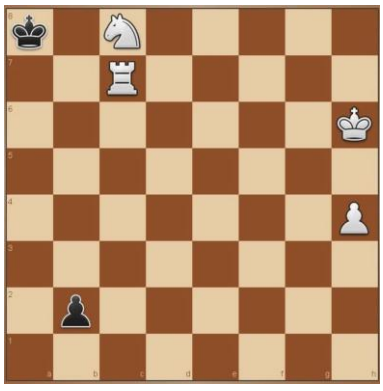

Evgenij Nikolaevich Somov Nasimovich
(Russia, 15.4.1910 - 22.7.1944)

Hoe pak je zo'n studie aan? Als ik een bord bij de hand heb zet ik de stelling graag even op. Zo ook deze keer. En dan begint het. Ik laat het stapsgewijs zien.

Stap 1. Oriëntatie.
Het doel is duidelijk: wit moet winnen. Wat is er aan de hand? Hoe is de materiaal-verdeling? Wat dreigt er? Wat zijn de mogelijkheden (van wit)? Zwart gaat een dame halen. Is daar iets tegen te doen? Of kan wit andere leuke dingen doen?

Stap 2. De eerste oplossing is het meestal niet.
De meest voor de hand liggende verdediging tegen de zwarte Dame-promotie is 1. Tc6. Na 1. … b1D volgt

2. Ta6+ Kb7 (of Kb8), 3. Tb6+ en zwart moet zijn dame weer inleveren. Bingo? Helaas niet. Zwart speelt doodleuk 3. … Ka8! En nu is het na 4. Txb1 pat. Dit is een veel voorkomend motief in dergelijke studies. Je moet dus op zoek naar iets anders.

Stap 3. Is er een alternatief?
Na enig nadenken meende ik een briljant alternatief te hebben gevonden. Kijk maar. 1. Ta7+ Kb8,2. Pd6 Kxa7, 3. Pb5+ Kb6, 4. Pc3. Nu is het wel bingo! Wit voorkomt dat zwart promoveert en kan zelf met zijn h-pion rustig dame gaan halen. De ontnuchterende werkelijkheid is dat zwart na 4. … Ka5, 5. Kg5 Kb4, 6. Pb1 Kb3, 7. Kf4 Kc2, 8. Pa3+ Kb3 remise door herhaling van zetten kan forceren.

Stap 4. Trammelant. Ga je jezelf vernederen?
Elk goed verhaal heeft een episode van wanhoop. De held is in grote problemen. Wat te doen? Gewoon maar wat proberen? In stap 1 van de Stappenmethode wordt dat je al afgeleerd. Blijf nadenken. Liefst methodisch. Of ga je jezelf vernederen door de stelling aan je computer voor te leggen? Dat nooit. Maar wat dan wel?

Stap 5. Naar het strand. Met een fris hoofd opnieuw beginnen.
Dat dus. Lekker even met je kop in de wind. Daarvoor was ik toch naar Ameland gegaan? Frisse lucht, weidse vergezichten, een plens water. En dan weer verder aan de studie.

Stap 6. Toch een nieuwe oplossing?
Ik ben op Ameland. Zou de oplossing iets met het witte paard zijn? Moet ik proberen om de zwarte koning op b7 te krijgen en de zwarte dame op b5 (bijvoorbeeld door een torenoffer), zodat ik daarna met een paard-vorkje op d6 kan winnen? Of iets vergelijkbaars? Er begint me iets te dagen.

Stap 7. Joepie.
Dat idee van die paardvork laat me niet los. Zo'n vorkje kan ook met de zwarte koning op b7 en de zwarte dame op b3. En ja hoor. Ik zie het. **1. Pb6+ Kb8, 2. Tc3! b1D, 3. Pd7+ Ka8 (of Ka7), 4. Ta3+ Kb7, 5. Tb3+! Dxb3, 6. Pc5+** daar is ie. En wit wint.

'Sil de Strandjutter' heeft het weer voor elkaar!

jeugd	**Rondje langs de jeugd**	***Bram Albertus***

Normaliter staat de Promoot vol met allerlei interessante analyses van partijen, verhalen van ervaringen en puzzels. Veel gaat over alles wat er al is gebeurd in het verleden en weinig over wat er allemaal aan komt. De jeugd is de toekomst, wordt vaak gezegd!
Vandaar een klein stukje over onze jonge groep die altijd voorafgaand aan de senioren al bijna 1,5 uur bezig is. Het verschil is groot, bij de jeugd staat torens bouwen, rondjes rennen en spelletjes op de telefoon hoog op de to-do list. Bij de senioren staat de partij centraal, 2, 3 of misschien zelfs 4 uur naar het bord staren en proberen de beste zetten te vinden. Bij de jeugd zie ik regelmatig dat de indeling pas net gemaakt is of ze zijn alweer klaar.

Momenteel zitten de eerste weken erop en is de kennismakingscursus ten einde. Een jonge groep gaat zich straks weer bij de overige jeugdleden voegen en dat vult het gat van een aantal oudere vertrokken jeugdspelers goed op. Wat vooral opvalt is dat een groot deel van de nieuwkomers al heel bekend is met het spelletje. Dan wel op school, met vrienden/familie of uiteraard online via chess.com of andere schaaksites. Het laat zien hoe toegankelijk het spelletje inmiddels is voor alle leeftijden.
Verder zijn we een aantal lesgevers kwijt geraakt, echter zijn Tobin en Roman enthousiast om die plekken over te nemen. Voor het eerst in jaren hebben we weer 2 jeugdspelers in stap 6. Een hele uitdaging, niet alleen voor de jeugd zelf maar ook voor de lesgever. Toch Jan Willem :). Zelf heb ik stap 6 ooit een ➔

poging gegeven, bleek echter toen nog niet goed genoeg. Wie weet, ooit nog!

De jeugdleden vinden ook de weg naar de toernooien. We hebben weer een jeugdteam in de Groene Hart Cup, een jeugdtoernooi waarbij maar liefst 43 jeugdteams van verschillende verenigingen deelnemen. Ook de Grand Prix toernooien in de HSB regio worden goed bezocht. Namens Promotie zullen wij dit jaar ook een Grand Prix toernooi organiseren. Deze zal plaatsvinden op 29 november, dus komt u vooral langs om te zien hoe de jeugd het ervan af brengt tegenwoordig!

Individueel zijn er zeker een paar die er tussen uit springen. Als beste voorbeeld Vindhya. Nog geen jaar lid van Promotie, 6 jaar en nu al bijna een van de beste. In april werd ze nog kampioen H-meisjes bij de Haagsche schaakbond. Dit kunstje deed ze in juni vrolijk over toen ze Nederlands kampioen werd. Daarmee mag ze in November deelnemen aan het EK in Griekenland. Geweldig om te zien dat een jeugdlid van Promotie weer bovenin meedoet in de Nederlands top! We houden haar uitslagen in de gaten en er kunnen nog hele mooie dingen volgen in de toekomst!

Ten slotte, voor iedereen die dit nu leest en denkt ik zou best graag een kleine bijdrage willen leveren voor de jeugd. Alle beetjes helpen en het is uiteraard ook heel belangrijk voor Promotie. De jeugd is de toekomst, niet te vergeten!!

opgeven	**Over sportiviteit gesproken…**	***Manuel Nepveu***

Het is een regelmatig terugkerend probleem in het schaken: je komt minder te staan, je komt *nog* minder te staan, je stelling komt vervolgens terecht in iets wat lijkt op een vrije val. Maar wanneer ga je opgeven? Ga je überhaupt opgeven?

In het schaakseizoen dat achter ons ligt werd ik weer eens geconfronteerd met dit 'probleem'. Of nauwkeuriger, mijn tegenstander, meneer X, werd er mee geconfronteerd in een partij voor de interne competitie. X kwam beroerd uit de opening en stond na een zet of twintig naadje en zag zich gedwongen een zet te doen die wanhoop uitstraalde, diepe wanhoop. Zijn mimiek – altijd leuk om daar op te letten – deed hetzelfde. Hij gaf niet op en dat was volledig te begrijpen. Met een schaakbord met zo ongeveer al het hout er nog op waren er vast en zeker kansen dat ik me zou verslikken. X offerde slim een kwal en wist zich daarmee praktische kansen te verschaffen om mij in de luren te leggen. Ofschoon de stellingswaardering van mijn elektronische vriend later vertelde dat er werkelijk nooit een vuiltje aan de lucht was voor mij, had ik inderdaad concentratie en tijd nodig om me vooral niet te verslikken. Nogmaals, slim gespeeld door X. Goed dat hij niet al had geabandonneerd (mooi woord hè?).

Maar langzaamaan werd het wel steeds lastiger voor hem om zich via allerlei trucjes nog te redden. Er ontstond een situatie waarbij iemand met zijn Elo-rating terdege beseft dat het over en uit is. En *toen* kwam de klapper: met nog twee minuten op de klok tegenover twintig van mij bood X remise aan. Mijn reactie was een simpel "ha!", kort maar krachtig. X ging door met volslagen nutteloze zetten doen, zetten die het nauwelijks mogelijk maakten dat ik nog een stuk zou wegblunderen. En pardoes mat zetten zat er ook niet in. Uiteindelijk gaf hij de partij via gebaren min of meer op, met luttele seconden op de klok.

Heeft X zich nu gedragen op een manier waar een scheidsrechter iets van zou zeggen? Volstrekt niet. Alles was toegestaan. Zelfs dat idiote remiseaanbod, het mag gewoon. Al zou je onder de geschetste omstandigheden bijna kunnen spreken van hinderen van de tegenstander. X kan toch niet geloofd hebben dat ik het zou accepteren? Ook het doen van zouteloze zetten die een partij slechts ontsieren, het mag van de FIDE. Maar niet alles wat mag, moet ook. Verreweg de meeste spelers op de club beseffen dat. Nu meneer X nog.

□

toernooi	**Met de fiets naar Dieren**	*Jaap van den Berg*

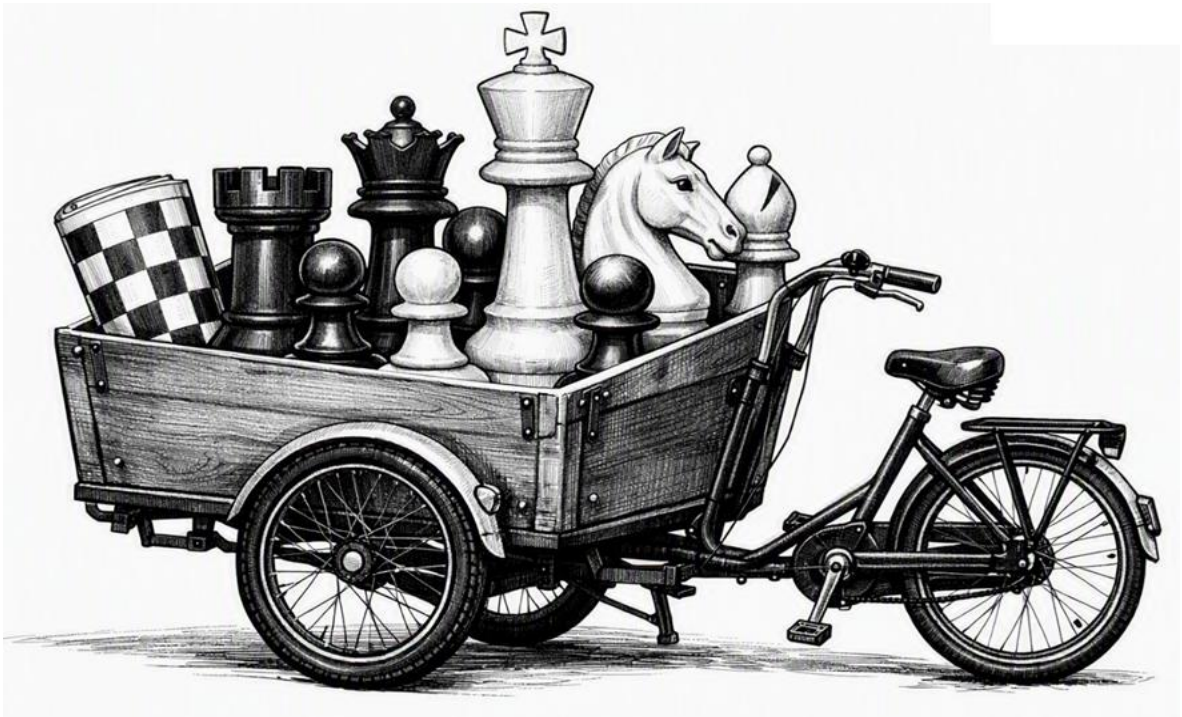

Deze zomer nam ik deel aan een van de reservegroepen van het Open Nederlands Kampioenschap. Dit ONK zit ingeklemd tussen het NK Senioren en Veteranen (12 – 19 juli) en het ONJK (30 juli – 5 augustus). Met deze drie opeenvolgende toernooien mocht Dieren zich drie weken de schaakhoofdstad van Nederland wanen.
De openingsdag (21 juli) stapte ik met fiets en bagage voor negen dagen welgemoed in Zoetermeer op de trein. Dat werd een ware helletocht. Niet voor het eerst deden de liften het niet, maar dat zijn gebruikers van de Mandelabrug wel gewend. Ik wist nog niet dat dit defect zich die dag als een epidemie over het land verspreid had: de stations Utrecht, Arnhem en Dieren bleken die dag met hetzelfde euvel te kampen te hebben. Na veel geklauter lukte het desondanks toch nog voor het begin van de eerste ronde mijn bagage af te leveren in het historisch landgoed Hotel Avegoor in Ellecom. Daar bleek dat de helletocht goed paste bij deze bestemming. Die stond tijdens de Duitse bezetting bekend als de hel van Ellecom.[1] Die tijden zijn voorbij. Inmiddels is het een hotel. Verschillende schakers hadden het tot hun uitvalsbasis gekozen voor een dagelijkse wandel- of fietstocht naar sporthal Theotorne in Dieren. In de catacomben van deze hal vonden ook dit jaar weer de schaaktoernooien plaats.

De eerste drie ronden verliepen voorspoedig: winst op Björn Johannesson, een gelukkige remise tegen Jos Landsheer en winst op Jitse van Jaarsveld.
In ronde vier mocht ik het met wit opnemen tegen Hans Uittenbogaard, die op dat moment nog op een 100% score stond.

➔

[1] https://www.oorlogsbronnen.nl/artikel/de-hel-van-ellecom

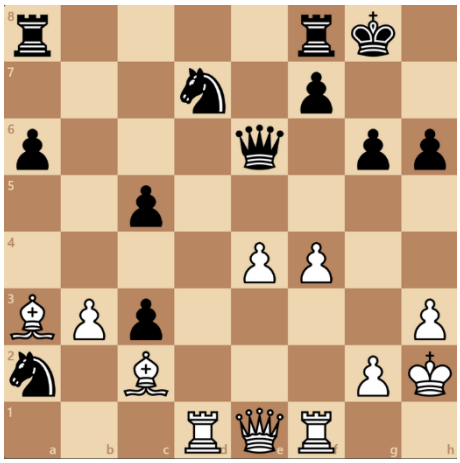

De partij ging een tijdlang gelijk op, tot ik na aantal mindere zetten van Hans groot voordeel (+ 3,5) bereikte. Hiernaast de stelling na zet 30 van zwart.
Vanaf dat moment koos ik de verkeerde voortzetting. Hier had ik 31. e5 moeten spelen. Mijn voordeel verdween als sneeuw voor de zon met **31. f5 De5+, 32. Kg1 Pf6, 33. Ta1.** Die zet moest ik doen nadat ik mijn toren had gepakt om tot de ontdekking te komen dat de voorgenomen torenzet niet goed was. Maar dat was Ta1 zeker ook niet. Hans trok daarna de partij naar zich toe.

Een dag later wist ik mij te herstellen met winst op Julian Hul. Ik kreeg met zwart alle kans veel druk uit te oefenen op de koningsstelling. Na 27. De2 *(zie diagram)* volgde van mijn kant **27. … f3**. Daarna was het snel voorbij met **28. gxf3 Pxf3, 29. Pxf3 exf3, 30. Dxf3** (nog de minst slechtste optie voor wit om de hopeloosheid te illustreren) **Ld5** en wit kon verlies van de dame niet meer voorkomen en gaf op.

Daarna volgden twee stevige nederlagen. In ronde zes blunderde ik tegen Onno Wolters in een gelijkopgaande wedstrijd een stuk weg en konden de stukken snel weer in het doosje met als extra straf nog een kletsnatte fietstocht naar het hotel. In ronde zeven belandde ik een kleine twintig zetten in een Spaanse huisvariant van Tobias van Essen. Die had hij zich eigen gemaakt in een eindeloos aantal gespeelde internetpotjes. Al die hem bekende zetten zette hij a tempo, hoewel hij later vertelde overwogen te hebben net te doen alsof hij ze achter het bord bedacht had. Maar de intimiderende werking van het meteen zetten miste zijn effect niet. Murw gebeukt gaf ik na 23 zetten op.

In ronde acht wachtte Karel van Delft die zijn eigen stoel had meegebracht. Het werd een Hollandse partij die ik na lang ploeteren wist te winnen. Dat maakte nog geen einde aan de ontmoeting met Karel. Want achter die eigen stoel school een verhaal. Karel is bezig met een inventarisatie onder schakers over de eisen waaraan een stoel moet voldoen voor een schaakwedstrijd. Kampend met spit trof hij in mij een ideaal slachtoffer. Voor zover ik weet laat de publicatie van het onderzoek nog op zich wachten.

In de slotronde mocht ik het opnemen tegen Henk Enserink. Ik onderschatte zijn aanval op mijn konings-stelling. Offerde nog een stuk om tegenkansen te krijgen, maar Henk pareerde alles bekwaam en won verdiend. En moest ik genoegen nemen met een 50% eindscore. Niet geheel tevreden, maar de prettige ambiance en goede organisatie van het toernooi nodigen uit tot een herkansing. De vlekkeloze terugreis droeg daar zeker aan bij.

□

oude doos		**Retro-problemen** **juni/nov. 2006**	*Rob de Vries*

Een ruim aantal clubbladen geleden [schreef ik in 2006] heb ik een aantal artikelen gewijd aan het fenomeen "retrograde problemen". Hierbij gaat het om schaakproblemen die kunnen worden opgelost door rekening te houden met wat er eerder in de partij gebeurd is. Voorbeeld: in een bepaalde probleemstelling is het mogelijk om aan te tonen dat bijvoorbeeld zwart op enig moment met zijn koning gezet moet hebben, zodat hij nu niet meer mag rokeren (al staat zijn koning inmiddels weer op de beginpositie), waardoor een bepaalde witte zet de winnende is (en dat niet zou zijn als zwart nog wel mocht rokeren).

De problemen die ik in die artikelen besprak (of als prijsvraag opgaf) waren afkomstig uit twee boeken van de Amerikaanse hoogleraar/filosoof/logicus/puzzelmeester Raymond Smullyan, namelijk (1) "*The chess mysteries of Sherlock Holmes*" en (2) "*The chess mysteries of the Arabian knights*". Hoewel die boeken vele tientallen problemen bevatten heb ik er slechts enkele van "behandeld", om de eenvoudige reden dat verreweg de meeste te ingewikkeld zijn om in het kort uit te leggen, en dus te veel ruimte in ons clubblad zouden innemen (vooropgesteld dat ik ze zelf geheel zou begrijpen en correct uit het Engels zou kunnen vertalen - soms is dat nog verrassend lastig). Ik heb me toen dus beperkt tot die problemen die niet tè ingewikkeld waren en bovendien (volgens mij) een leuk thema hadden, en die dus in een voor de lezers aantrekkelijk stuk tekst te gieten waren. Toen de problemen die hieraan voldeden "op" waren ben ik met de reeks gestopt.

Wie schetst mijn vreugde toen ik onlangs bij van Stockum (klik eens op hun banner op onze website!) het boek "*Outrageous chess problems*" van Burt Hochberg [New York 2005] ontdekte. Niet alleen bevat dit boek een bloemlezing van onorthodoxe schaakproblemen (verzameld uit allerlei bronnen), maar vooral bevat het een hoofdstuk "*Remembrance of things past*", dat een aantal mij nog onbekende retrograde-problemen bevat. Wat mij hierbij meteen opviel was ten eerste dat deze problemen niet van één auteur/componist afkomstig zijn, maar (net als de rest van het boek) verzameld zijn uit het werk van een groot aantal verschillende auteurs (onder wie een aantal beroemdheden op dit gebied: Sam Loyd, Karl Fabel, en T.R. Dawson), en ten tweede dat de meeste problemen NIET erg ingewikkeld zijn, er leuk uitzien, en kort maar krachtig kunnen worden uitgelegd. Kortom: uitermate geschikt voor onze Promoot! En aldus is dit het eerste deel van een nieuwe reeks. Ik weet nog niet uit hoeveel afleveringen deze serie gaat bestaan, maar ik denk een stuk of drie. Veel lees- en puzzelplezier!

Opmerking vooraf: In dit soort problemen wordt het volgende aangenomen:

1) Rokeren is toegestaan, tenzij uit de stelling kan worden afgeleid dat het niet is toegestaan.
2) En passant slaan is niet toegestaan, tenzij uit de stelling kan worden afgeleid dat het wel is toegestaan.
3) Wit is aan zet, tenzij gegeven is dat zwart aan zet is, of uit de stelling kan worden afgeleid dat zwart aan zet moet zijn.

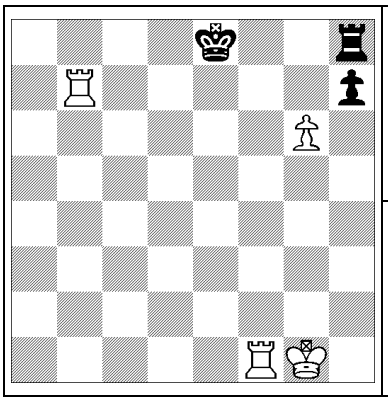

Probleem 1: Om er in te komen

H. Kamstra – Tijdschrift NSB, 1929

← wit geeft mat in 2

Probleem 2: Hetzelfde, maar dan anders

H. Kamstra – Tijdschrift NSB, 1929

wit geeft mat in 2 →

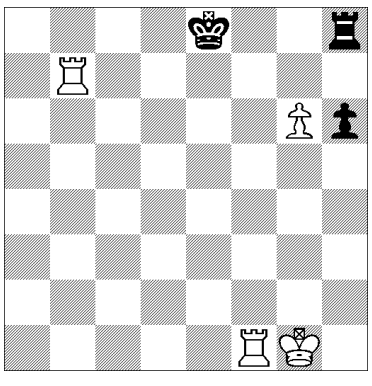

→

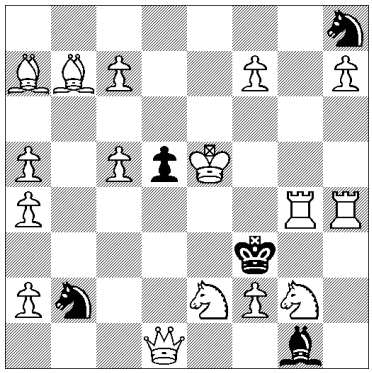

Probleem 3: Simpel (of niet)?

J. Perkins – Chess, 1950

← wit geeft mat in 1

Probleem 4: Herinnert u zich deze nog?

Raymond Smullyan – 1980 (*)

wit is aan zet; wat waren de laatste zetten? →

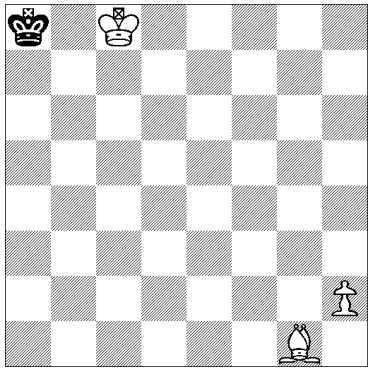

(*) Dit probleem siert de cover van Smullyan's eerste boek, en kwam ook voor in mijn vorige artikelenreeks. Het blijft fraai, met slechts 4 stukken op het bord!

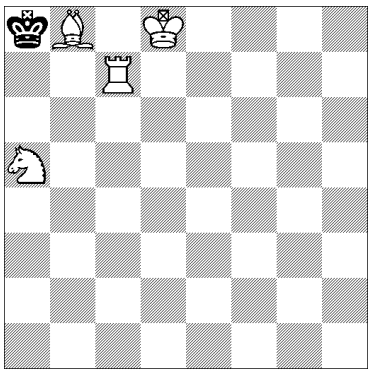

Probleem 5: Nog zo'n miniatuur

Adrian Storisteanu – Rex Multiplex, 1983 (1e prijs)

← mat in 2

Probleem 6: Rokade?

N.G.G. van Dijk – Østlendingen, 1959

wit geeft mat in 2 →

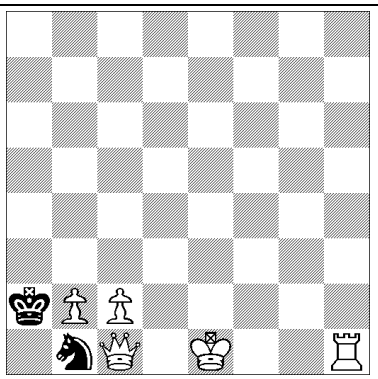

Oplossingen

[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
1. Ta1, en 2. Ta8#. Niet: 1. Tff7, wegens 1. ... hxg6 (en Tb8 is geen mat). 2. ... O-O mag niet, want zwart's laatste zet moet met de koning of met de toren zijn geweest.	1. Tff7, en 2. Tb8#. Nu is 1. Ta1 niet goed, omdat zwart nu wel mag rokeren (want zijn laatste zet kan met de pion zijn geweest).	Zwart's laatste zet kan niet geweest zijn met de koning, de loper of een paard. Hij moet dus met zijn pion hebben gezet, dus d7-d5 (want d6-d5 kan niet, dan stond wit schaak). Dus: 1. cxd6 e.p.#	De zwarte koning moet van a7 zijn gekomen, maar stond daar dan schaak; dat kan alleen aftrekschaak zijn geweest, maar met welk wit stuk? Enige mogelijkheid is een paard: Pb6-a8+ (of Pb6xa8+), gevolgd door Ka7xa8.	Wit is aan zet, tenzij bewezen kan worden dat zwart aan zet is. Had zwart een laatste zet? Ja: Ka7-a8, nadat wit b7-b8L+ heeft gespeeld! Dus: 1. Ta7+ Kxb8, 2. Pc6#.	Het antwoord is niet O-O!. Hoe kan de zwarte koning op a2 terecht zijn gekomen? Niet via a3 en/of b3 (vanwege de pionnen op b2 en c2), dus alleen via d2 en/of d1. Hieruit volgt dat op enig moment de witte koning niet op e1 stond. Omdat de witte koning dus verplaatst is (geweest) mag wit niet meer rokeren! Dus: 1. Kf2! (a) 1. ... P willekeurig, 2. Da1#. (b) 1. ... Ka1, 2. Dxb1#. NB: Niet 1. Ke2, wegens 1, ... Pc3+.

real time	**Een nieuw indelingsprogramma**	***Erwin Guijt***

Inmiddels ben ik al een jaar of 30 lid van Promotie, en in mijn toch wat schommelende schaakcarrière was er eigenlijk maar één stabiele factor: het indelingsprogramma. Geïnspireerd door de nieuwe technologieën van deze wereld, ging ik dapper aan de slag om het indelingsprogramma te voorzien van een upgrade. Het idee was “je kan je gemakkelijk afmelden via de website en voor de rest gaat alles automatisch”, maar de praktijk is dan toch anders. Want hoe werkt het huidige indelingsprogramma eigenlijk…

Ja nummer 1 tegen nummer 2, enzovoorts, maar hoe werkt dit als deze spelers al tegen elkaar gespeeld hebben. Of nog specifieker, als je plek 1 t/m 20 hebt ingedeeld, maar vervolgens blijkt speler nummer 21 niet tegen 22 te mogen spelen omdat ze vorige week nog tegen elkaar gespeeld hebben, wat dan. Wie krijgt wit en wie krijgt zwart, en wat als er meerdere spelers zijn met hetzelfde aantal punten.

Geen probleem zou je denken, je zoekt dit gewoon “even” op in het huidige indelingsprogramma. Even de code lezen, chatgpt om een vertaling vragen indien nodig, en je bent er. Maar toen begonnen de problemen, het programma is namelijk onder MSDOS geschreven in Clipper (door Gerhard Eggink), en ondanks dat het een goed en duidelijk programma is, is er geen programma meer beschikbaar dat deze code even kan “lezen”. Dus dat wordt toch reverse engineren. Gelukkig is er binnen de vereniging genoeg ervaring te vinden op het onderwerp indeling, en na redelijk wat uitvragen en bespreken kom je erachter hoe dit in elkaar zit. Vooral ook welke keuzes er in het verleden zijn gemaakt, en waarom was erg interessant. Vroeger telde de uitslag van de externe wedstrijd b.v. nog wel eens mee, iets wat nu natuurlijk niet meer relevant is. Een speler op oneven indelen kan door de speler eerst op afwezig te zetten, en later pas in te delen. Wetstrijdleider levert natuurlijk 12 punten op, en gepubliceerde uitslagen worden soms nog veranderd, omdat er b.v. iemand was die toch extern speelde.

Regelmatig heb ik de opmerking gekregen, als het allemaal te lastig is met de punten indeling, dan kunnen we ook gewoon de regels aanpassen. Maar hoeveel punten je krijgt bij winst / verlies / remise in groep 1 of 2 (of 3) is eigenlijk nooit een probleem voor een zelf gecreëerd programma. Het achteraf wijzigen van resultaten of het opnieuw indelen omdat iemand toch komt spelen blijkt veel lastiger te zijn. En toen dit ook allemaal bleek te werken, moest het alleen nog even op de website gezet kunnen worden. Wat blijkt: hetgeen ik had gemaakt was niet de “standaard” techniek, de standaardmethode was een WordPress-plugin. Geen probleem, tweede keer gaat altijd sneller!

Toen was het moment daar, laatste avond van de zomercompetitie, een paar testen uitgevoerd thuis, en het leek redelijk goed te werken. Moment van de waarheid, en je raad het al, 3 mensen kregen een bye. En dat is niet geheel volgens planning, dus opnieuw aan de tekentafel (geplaatst in ’t Span voor deze indeling), en na een paar aanpassingen was het werkend. De indeling was exact hetzelfde, en de einduitslagen ook! Eind goed al goed voor de zomercompetitie, nu alleen nog de gewone competitie.

De komende weken draaien we de indelingsprogramma’s parallel naast elkaar, en hopelijk kunnen we dan gedurende dit jaar als onze competitieleider-intern het goed vindt, overstappen naar een indelingsprogramma dat draait op de website.

Grootste voordeel: de uitslag kan “real-time” worden bijgewerkt. En je kan per speler eenvoudig de resultaten terughalen. En natuurlijk kan er indien nodig, nog extra functionaliteit worden toegevoegd, zoals bijvoorbeeld het afmelden via de website.

□

1 . e4	**Wit begint**	***Jan Willem Duijzer***

Er zijn van die zinnen die je jarenlang achteloos gebruikt, totdat de wereld verandert en je ineens denkt: wacht eens even. *Wit begint.*
Nooit bij stilgestaan. Een schaakregel. Meer niet. Wit doet de eerste zet, Zwart mag daarna. Al eeuwenlang schuiven we die twee kleuren over een bord en niemand heeft daar ooit een demonstratie voor georganiseerd.

Maar tegenwoordig hoor je: **witte mannen moeten een stapje terug doen.** En sindsdien zit ik met een probleem. Want als witte man én liefhebber van schaken voel ik me ineens persoonlijk aangesproken.
Ik begin namelijk graag. Een partij, een vergadering, een gesprek, een discussie: vooruit met de geit. Eerst even een zet doen, daarna zien we wel. Dat is vermoedelijk ook precies het probleem. Wit begint niet alleen. Wit heeft bovendien historisch gezien nogal de neiging om te denken dat het initiatief automatisch aan hem toebehoort.

In het schaken noemen ze dat een voordeel. In het echte leven noemen ze het soms gewoon: **je beurt niet afwachten.** Dat komt hard aan. Zeker omdat ik het jarenlang als beleefdheid heb gezien om ergens meteen iets van te vinden. “Interessant.” En vervolgens 800 woorden vertellen waarom.

Ik ben daarin niet de enige. Het witte schaakstuk heeft überhaupt weinig ervaring met bescheidenheid. De witte dame staat pontificaal op het bord, de torens staan breeduit, de lopers kijken diagonaal de wereld in en het paard doet wat het wil. Alleen de koning lijkt zich een beetje te schamen. Die blijft achteraan staan.

Misschien moeten we daar als witte mannen eens een voorbeeld aan nemen. Niet meteen naar voren. Niet ieder stil moment vullen. Niet bij elk onderwerp denken: *ik heb hier toevallig ook een mening over.* Maar gewoon eens kijken. Luisteren. Een zet van een ander afwachten.

Dat klinkt eenvoudig, maar voor iemand die gewend is dat Wit begint, kan het behoorlijk revolutionair voelen. En toch is het volgens mij geen slechte schaakstrategie. Een goede schaker weet namelijk dat vooruit stappen niet automatisch beter is. Soms moet je terug. Een paard kan terug. Een toren kan terug. Een dame kan zelfs helemaal terug naar haar beginveld als de situatie daarom vraagt. Alleen een pion heeft pech. Die kan niet terug.

Dat is misschien wel de beste metafoor voor sommige discussies op sociale media. Eenmaal iets gezegd, kun je het niet meer terugnemen. Je kunt hooguit doen alsof je het anders bedoelde. *“Nee, nee, ik bedoelde het schaaktechnisch.”* Ook een beproefde witte-mannentruc.

Het mooie van schaken is dat het uiteindelijk niet uitmaakt wie het hoogste woord heeft. Het bord heeft geen belangstelling voor je status, je volume of je zelfvertrouwen. Je zet staat er. En als het een slechte zet is, blijft het een slechte zet, ook als je hem met grote overtuiging hebt gedaan.

Daar zit misschien een ongemakkelijke waarheid in. Wit heeft het voordeel van de eerste zet. Maar dat betekent niet dat Wit belangrijker is. Het betekent alleen dat Wit eerder aan de beurt is. Dat is een subtiel verschil. En misschien is dat precies wat bedoeld wordt met een stapje terug doen.

Niet verdwijnen. Niet zwijgen. Niet jezelf kleiner maken. Maar beseffen dat **voorrang niet hetzelfde is als recht op de ruimte**.

En dus ben ik tegenwoordig iets voorzichtiger wanneer ik achter een schaakbord ga zitten. Ik kijk naar mijn witte pionnen. Ik kijk naar mijn zwarte tegenstander. En ik denk: *Misschien laat ik Zwart vandaag eerst eens vertellen wat-ie van plan is.* Daarna zet ik natuurlijk gewoon 1. e4. Ik ben tenslotte niet ineens een ander mens.

Maar één stapje terug? Daar valt prima mee te schaken. □

regels	**FIDE Reglementswijzigingen**	*Redactie*

Afgelopen september was de schaakolympiade in Samarkand, Oezbekistan. Tijdens de Olympiade wordt ook altijd het FIDE congres gehouden. Hieraan is in de Nederlandse pers vrijwel geen aandacht besteed. In de Duitse pers echter des te meer. Omdat zittende FIDE-president Arkadi Dvorkovitsj sinds juli 2026 op de Europese sanctielijst staat moest er een nieuwe voorzitter gekozen worden. Die strijd ging tussen 3 miljonairs met Russiche roets, Timur Turlov, Jan Henric Buettner en Wadim Rosenstein. Uiteindelijk won Timur Turlov (Kazachstan) de verkiezingen. Viswanathan Anand wordt vice-president.

Een ander besluit trok echter in de Duitse pers veel meer de aandacht. De FIDE heeft in Samarkand tot een van de grootste regelwijzigingen in de schaakgeschiedenis besloten. Onder het motto 'Schaken blijft schaken – alleen een beetje meer' wordt het klassieke 8x8-bord vervangen door een uitgebreid 8x10-bord. De twee nieuwe rijen worden tussen de tweede en derde rij geplaatst. Ook wordt een voorheen onbekend stuk geïntroduceerd: de supertoren – deze beweegt zowel recht als diagonaal, waardoor de toren en de loper in één stuk worden gecombineerd. . Volgens FIDE zullen de extra kosten door de schaakgemeenschap worden gedragen. Niet geheel toevallig gaat de reglementswijziging in per 1 april 2027. Onze materiaalcommissaris krijgt het nog druk volgend jaar!

Na de partij in de bar (blz. 18/19) - oplossingen

❶ Eerst moet je het idee zien: wit dient de zwarte koning weg te jagen naar een plek buiten het kwadrant van zijn pion g3. Daarna speelt hij <x>. Dxh3 gxh3, <x+1>. g4 en wint. De zwarte koning moet daartoe naar de eerste rij gedwongen worden. Dat gaat als volgt: 1. Dh7 Ke8, 2. Dg7 Kd8, 3. Df7 Kc8, 4. De7 Kb8, 5. De8+!, en nu 5. … Ka7, 6. Dc8 of 5. … Kb7, 6. Dd8. Zwart blijft steeds op een paardsprong afstand van de witte koning totdat die op de eerste rij is aangeland. Daarna speelt wit <x>. Dxh3 gxh3, <x+1>. g4 en wint.

❷ De oplossing is eigenlijk heel eenvoudig; 32 paarden. Namelijk of allemaal op de witte velden, of allemaal op de zwarte velden.

❸ Een zeer kort bewijs dat het **NIET** kan:
Elke dominosteen ligt altijd op een wit en een zwart veld; voor 31 stenen zijn dus 31 witte en 31 zwarte velden nodig. Aangezien je van de 64 velden twee zwarte velden verwijderd hebt (a1 en h8) blijven er 32 witte en 30 zwarte velden over, en daarop kan je dus maximaal 30 stenen kwijt, maar geen 31!

❹ Veel mensen geven als oplossing van dit probleem: de noordpool, en dat is inderdaad een mogelijk startpunt. Sommigen noemen ook de zuidpool, maar die voldoet niet: daar kan je niet naar het zuiden lopen, want alle "wegen" lopen daar naar het noorden. Toch is het juiste antwoord niet "alleen de noord-pool", want er zijn meer (zelfs veel meer!) plaatsen op de aarde waar je deze stunt kunt uithalen, zoals de volgende uitleg u duidelijk zal maken. De evenaar is zo'n 40.000 kilometer lang, en de cirkels die je ten zuiden daarvan evenwijdig aan de evenaar rond de aarde kunt tekenen hebben een steeds kortere omtrek naarmate je zuidelijker komt; zo heeft de Steenbokskeerkring een lengte van een kleine 37.000 kilometer. Een klein stukje ten noorden van de zuidpool heb je zo'n cirkel met een omtrek (lengte) van 1 kilometer. ➔

Start nu op een punt X dat 1 kilometer ten noorden van die cirkel ligt, en ga dan 1 kilometer naar het zuiden, zodat je precies op die cirkel uitkomt; noem dit punt Y. Als je dan vervolgens 1 kilometer naar het oosten gaat dan loop je precies een rondje om de aarde en komt weer uit op punt Y. Ga ten slotte 1 kilometer naar het noorden en je bent weer op punt X! Die hebben we alvast. Maar omdat een cirkel oneindig veel punten bevat zijn er ten noorden van ons cirkeltje oneindig veel punten X die allemaal als startpunt kunnen worden gebruikt. En nog sterker: je kan ook - iets zuidelijker - een nog kleinere cirkel gebruiken, namelijk eentje met een omtrek van een halve kilometer (waarbij je dan twee keer rondloopt om aan de kilometer te komen). En nu gaat het snel: ook een cirkeltje met een lengte van 1/3 kilometer voldoet (3 rondjes om de aarde), etc. Er zijn dus ook nog eens oneindig veel van die cirkeltjes, zodat het juiste antwoord op de vraag dus als volgt geformuleerd kan worden: "oneindig-kwadraat plus één" (waarbij die één de noordpool is)!

❺ Laten we de straal van de cirkel (de evenaar) R noemen. Dan is de omtrek van de cirkel, dus de lengte van het touw, gelijk aan $2\pi R$. We gaan rekenen in centimeters. Als het met 1 meter verlengde touw op een afstand van x centimeter van de aarde zit, dan is de omtrek van de nieuwe cirkel gelijk aan $2\pi(R+x)$. Omdat de tweede cirkel 100 centimeter langer is dan de eerste, geldt dus: $2\pi(R+x) = 2\pi R + 100$. Dat werken we uit: $2\pi R + 2\pi x = 2\pi R + 100$. Dus: $2\pi x = 100$. Waaruit volgt: $x = 100 / (2\pi)$, en dat is 15,91 cm (afgerond op 2 decimalen). We zien dus dat x onafhankelijk is van de straal R, met andere woorden: elke cirkel die je 1 meter langer maakt levert een cirkel op die op een kleine 16 centimeter van de oorspronkelijke cirkel ligt! Probeer het maar eens met ronde voorwerpen uit uw omgeving, zoals een voetbal, een prullenmand of een tuintafel. En dat de lengte van de evenaar zo'n 40.000 kilometer is (en R dus een kleine 6.400 km), dat doet helemaal niet ter zake!
Om bovenstaande vraagstelling (over de creditcard) te beantwoorden: er kan dus een stapel van bijna 200 creditcards onder het touw door! En die vinger (of dat schaakstuk) past ook probleemloos!

Ziet u het? (blz. 1/8/9) - oplossingen

[1] (blz. 1)
1. Kb8! (niet 1. Dxa3? [dreigt Dc1# en Df3#], wegens 2. … Le4+)
1. … Pc2 (1. ... Pc4/Pb5, 2. Dxb1#)
2. Da8# (niet 2. Dxb1+, wegens2. … Pe1

[2] (blz. 8)
26. … Td2, 27. Dg3 (Dh4 maakt geen verschil) Dd4+, 28. Kh1 Td1, 29. Te1 Da1! **(0-1**).
Met 30. Dxe5+ redt Wit de partij niet, "wie leicht ersichtlich" (aldus Manuel).

[3] (blz. 9)
1. Th6+ Kg3, 2. Tg6+ Kh3, 3. Tg1! hxg1D+, 4. Kxg1 Ta8 5. e6 en wint
(4. ... Kg3, 5. f8D 1-0 (want 5. … Ta1#, 6. Df1 Txf1, 7. Kxf1))

Citaat van het jaar (2015)

"In schaken staan de regels vast en is de uitkomst ongewis;
bij verkiezingen zijn de regels veranderlijk maar staat de uitslag vast."

[GM Garry Kasparov in 2015 over "het verschil tussen sport en politiek in Rusland"]

< bron: NRC-columnist Hubert Smeets >

Oplossingen problemen

Kort maar krachtig (blz. 5)

stelling A	stelling B	stelling C
1. Lg5 De8 (1. ... De6, 2. Dxc5 **1-0**) (1. ... LBxf2+, 2. Txf2 De8 **1-0**) 2. Dxc5 **1-0**	1. Td8+ Dxd8 2. Te8+ Lxe8/Dxe8 **pat**	1. Dxf7+! Kh8 2. Lf8 (dreigt Dxg7#) 2. ... Pxf8, 3. Dxf8+ Dxf8, 4. Txf8# **mat**

Wit / zwart speelt en wint (blz. 21)

stelling 1	stelling 2
1. Lg8 Txg8, 2. Kf7 Txg6, 3. fxg6 h5, 4. g7+ Kh7, 5. g8D+ Kh6, 6. Dg6#/Dg7#/Dh8# **mat**	1. … Te1+!, 2. Txe1 (2. Dxe1 Dg2#) (2. Df1 Dxf1#) 2. … Lxd4, 3. Dxd4 Dg2# **mat**
stelling 3	**stelling 4**
1. Txf7+ Kxf7, 2. Df3+ Ke7, 3. Df6+ Kd7, 4. e6+ met damewinst **1-0**	1. ... Th3+!, 2. gxh3 g3+, 3. Kh1 g2+, 4. Kh2 g1D#
stelling 5	**stelling 6**
1. ... Dc1+!, 2. Txc1 La2+!, 3. Kxa2 bxc1P# **mat**	1. ... Dxg2+!, 2. Kxg2 h1D+, 3. Txh1 Pe3+, 4. Kg1 Tf1# **mat**
stelling 7	**stelling 8**
1. ... e5, 2. dxe5 b6 en 3. Dxc7 **0-1** (2. Lxe5 Lxe5, 3. dxe5 enz.)	1. Pc6! bxc6, 2. Kc7 en **mat** in 3

12 x mat in 2 (blz. 25)

1: 1. Pf5 Kh7, 2. Dh6# (1. ... Te8/andere torenzet, 2. Dg7#)	**2:** 1. Lf8 Kxf8, 2. Dh8# (1. … Kh7, 2. Dg7#)	**3:** 1. … Db8, 2. axb8D Ta1#
4: 1. Pa6 Kxa6, 2. b8P#	**5:** 1. Ta1! bxa1D+, 2. Dxa1#	**6:** 1. Dd5+ cxd5, 2. Lb6# (1. ... Pbxd5, 2. Txc6#) (1. ... Pfxd5, 2. Pe6#) (1. ... Txd5, 2. Pe4#) (1. ... Kxd5, 2. Tf5#)
7: 1. Dd8 d2/a3/e4/g5/d6, 2. Db6# (1. … Kb4/Kb5/Kc6/Kd4/Kd6, 2. Db6#)	**8:** 1. Tf7+ Dxf7, 2. Dg5#	**9:** 1. Tf7+ Kd6, 2. Pc4#
10: 1. Dd6+ Txd6, 2. Txd6#	**11**: 1. Pf5+ Kc8, 2. Pxe7#	**12:** 1. Dg4+ Kf7 (1. … Kh8, 2. Dg7#), 2.De6#

6 x mat in 3 (blz. 20)

1: 1. … Dh1+! 2. Kxh1 Pxf2++ 3. Kg1 Ph3#	**2:** 1. ... Ph1+! 2. Kf1 (2. Kxh1 Tg1#) Tg1+ 3. Ke2 Te1#	**3:** 1. Dxc7+! Kxc7 2. Lf4+ e5 3. Lxe5#
4: 1. ... Df6+ 2. Kh5 (2. Dg5 Dxg5#) Th3+ 3. Dxh3 (3. Dh4 Txh4#) Dg5#	**5:** 1. Pf6+ Kh8 2. Pg6+ Txg6 3. Th7#	**6:** 1. ... Tgh8 2. Pg3/Pf2 Th1+ (2. g3 Pxe3 [dr. Tg2#], 3. Tf2 Th1#) 3. Pxh1 Lh2#

Agenda	↓ intern	↓ extern

oktober 2026			
ma 5 okt	19:45	**rapidtoernooi** (dag 1)	
ma 12 okt	19:45	[4] periode 1, ronde 4	**Promotie H1** - Rijswijk 1 **Promotie H3** - Haeghe Ooievaar 1
ma 19 okt	19:45	[5] periode 1, ronde 5	**Promotie H2** - Voorburg 2 **Promotie H4** - Haeghe Ooievaar 2
ma 26 okt	19:45	[6] periode 1, ronde 6	
za 31 okt	13:00		**Promotie K1** - Caïssa 2 **Promotie K2** - Kasteel Lekstroom 1

november 2026			
ma 2 nov	19:45	**rapidtoernooi** (dag 2)	
ma 9 nov	19:45	[7] periode 1, ronde 7	RSC Belg. Park 1 - **Promotie H2** DSC 2 - **Promotie H3**
do 12 nov	19:45		DSC 1 - **Promotie H1** DSC 6 - **Promotie H4**
ma 16 nov	19:45	[8] periode 1, ronde 8	
za 21 nov	13:00		De Amstel 1 - **Promotie K1** Oud-Zuylen Utr.3 - **Promotie K2**
ma 23 nov	19:45	[9] periode 1, ronde 9	
ma 30 nov	19:45	[10] periode 1, ronde 10	

december 2026			
ma 7 dec	19:45	**rapidtoernooi** (dag 3)	**Promotie H2** - SHTV 2 **Promotie H4** - DCSV
za 12 dec	13:00		**Promotie K1** - DD 2 **Promotie K2** - Rivierenland 1
ma 14 dec	19:45	[11] periode 1, ronde 11	**Promotie H1** - DD 2 **Promotie H3** - SHTV 1
ma 21 dec	19:45	[12] periode 1, ronde 12	
ma 28 dec	19:45	***oliebollentoernooi***	

januari 2027			
ma 4 jan	19:45	**rapidtoernooi** (dag 4)	
za 9 jan	13:00		A'dam West 1 - **Promotie K1** Soc. Zugzwang 1 - **Promotie K2**
ma 11 jan	19:45	[13] periode 1, ronde 13	
ma 18 jan	19:45	[14] periode 1, ronde 14	
ma 25 jan	19:45	***snelschaaktoernooi***	

februari 2027			
ma 1 feb	19:45	**rapidtoernooi** (dag 5)	
ma 8 feb	19:45	[15] periode 1, ronde 15	
do 11 feb			DD 3 - **Promotie H2**
ma 15 feb	19:45	[16] periode 2, ronde 1	Schaakmat W. 1 - **Promotie H1** Wassenaar - **Promotie H4**
di 16 feb	19:45		Rijswijk 2 - **Promotie H3**
ma 22 feb	19:45	[17] periode 2, ronde 2	